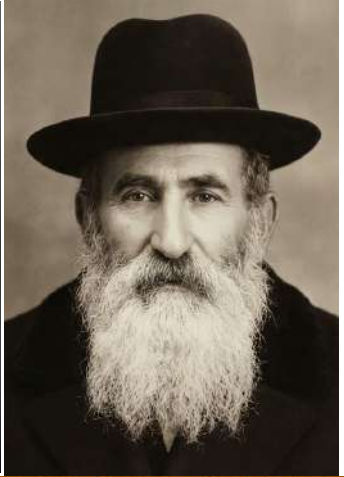

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

המקובל רבי כליפא בן מלכא זצ"ל (רכב"ם)- נולד בשנת ה'ת"ל (1670) לערך בעיר סאפי (אספי) שבדרום-מערב מרוקו. בן יחיד להוריו. לאחר שהתייתם משני הוריו נדד ברחבי מרוקו עד שהגיע לעיר פאס, ובה למד תורה בישיבותיהם של הגאונים רבי יהודה בן עטר ורבי שמואל הצרפתי. לאחר זמן שב לעיר מולדתו, ושם המשיך ללמוד בישיבתו של הגאון רבי יוסף בואינו די מיסקיטה, עד ששוב נאלץ לעזוב מפחד המלכות. לאחר מכן עבר לאגאדיר שבדרום מרוקו והחל לעסוק במסחר. ככל הנראה ניהל עסק משפחתי שהיה קשור במסחר עם הקהילה היהודית באמסטרדם. את רוב שעות היום הקדיש ללימוד התורה, כשהוא עטוף בטלית ועטור בתפילין, ורק מקצת היום הקדיש למסחרו. למד בחברותא עם גיסו רבי שלמה פינטו, אביו של הצדיק רבי חיים פינטו הגדול. נודע כתלמיד חכם עצום, פייטן ובלשן. גאון, ידיו רב לו בכל מכמני התורה, ובייחוד נודע בחכמת הקבלה.

חכמי הדורות שאחריו כינוהו החכם השלם, החסיד, המלומד בניסים ומר קשישא. עניו מופלא. יחד עם ר' יעקב גדליה הנהיג את הקהילה באגאדיר והרביץ בה תורה, ומקהילות שונות ברחבי מרוקו פנו אליו בשאלות הלכתיות. היה בקי גם בשפות שונות ובחכמת המוזיקה, ושימש כמתורגמן. השתתף בוויכוחים עם נוצרים בענייני הדת. בכל ענייני קודש נהג לחתום את שמו 'אסף' – שם שלפי המסורת ניתן לו בחלום, ואף עולה בגימטריה כשמו 'כליפא' (141). התנגד לתנועה השבתאית והקפיד על שימור נוסח התפילה ומנהגי יהודי מרוקו. חיבר פיוטים, שחלקם השתלבו במסורת 'שירת הבקשות'. נפטר ב-ג' באלול, ככל הנראה בסביבות שנת ה'תק"כ (1760). חי כ-90 שנה. ציונו באגאדיר שבמרוקו. בתחילה נטמן בבית העלמין הישן בעיר, וקברו הועבר לימים לבית העלמין החדש.

סבו (מצד אמו): רבי משה בן עטר. **אשתו:** בת רבי יצחק מונדיס. **ילדיו:** רבי אברהם ('הנזיר'), דוד (נפטר בגיל אחת-עשרה). **אחיותיו:** מרת מלכה (נישאה לרבי דוד בן ברוך, שהגיע למרוקו כשד"ר מארץ הקודש), מרת שמחה. חתניו: רבי משה הכהן. **מרבותיו:** הגאונים רבי יוסף די מיסקיטה, רבי יהודה בן עטר, רבי שמואל הצרפתי. **חברותא:** רבי שלמה פינטו (גיסו, אביו של הצדיק רבי חיים פינטו הגדול). **מספריו:** **יכף נקי-** פירוש והגהות על סידור התפילה, פרפראות לחכמה ושירים **יך וטוב-** על השולחן ערוך (אבד במרוצת הדורות) **יקול רינה.** חיבר גם מספר פיוטים.

פינות רבות היו לרבינו, בספינות אלו היו מעבירים סחורות מעיר לעיר וממדינה למדינה. ואולם הצדיק לא הקדיש זמן רב לעסקיו הגשמיים, כי כולו היה עסוק בתורה הקדושה. המעשה המופלא הבא ידוע בקרב יהודי אגאדיר המספרים בהתפעלות, כי בעיצומו של יום הכיפורים הקדוש, בעת שרבינו היה בביה"כ שקוע בתענית ובתפילה, באו וסיפרו לו, כי הגיעו אוניותיו הקדוש. הוא מיד התאזר בתעצומות נפש ונשא תפילה להקב"ה, בה הוא ביקש מבורא העולם, כל יכול, שכל הספינות על מטעניהן יטבעו בים ולא יתחלל על ידו חלילה קדושת היום. בקשתו ותפילתו שיצאה מלב טהור התמלאה במלואה **ולנגד עיניהם המשתאות וקול זעקתיהם של פועלי הנמל והסוחרים שהתקבצו סביבות הנמל התרוממה סערה עצומה בים, ומיד שקעו הספינות מאליהן בתוך מצולות הים, ועימם ירדו למצולות הסחורות הרבות.**

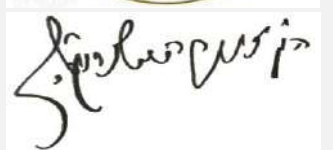
כשהודיעו זאת לצדיק, הלה לא חש הפסד כלל, **אלא, אדרבא, אנת רווחה פרצה מלבו הטהור על כך שעמד בניסיון, והוכיח, כי ממונו לא נחשב בעיניו כלום.** מאותו מעשה ירד הצדיק מנכסיו, ונשאר ללא מקורות פרנסה והפך לעני מרוד. אולם אחד מעשרי אמסטרדם, נטל על עצמו לפרנסו עד יומו האחרון. מעניינת היא עדותם של יהודי אגאדיר המתגוררים בעיר הנמל. על פי עדותם, בתנאי מזג אוויר מיוחדים של שפל הים ושפל הרוח, ניתן להבחין בתורני האניות של רבינו, המבצבים מקרקעית הנמל, המעידים על כוח תפילתו של הצדיק.

לרבינו היה בן קדוש וטהור בשם ר' אברהם, שלא פסק מלימוד התורה הקדושה. בשעה שעמד בנו להיכנס לחופה, הגיעו המוזמנים לביתו וליוו אותו בתופים ובמחולות למקום החופה. והנה לפתע הגיעה כנופיית שוודים, שחסמה את דרכם, וראש הכנופיה קרא לעברם: "יהודים! אנו רוצים 'קורבן דמים' ולכן הביאו לנו את ראשו של החתן, ואם לא תביאו אותו, נמית את כולכם!". דממת מוות השתררה במקום, והנה לפתע פסע הצדיק רבי כליפא לעברם של השוודים ואמר להם: "קחו אותי תמורת בני וחוסו על חיי החתן העומד לבנות את ביתו!". אך כששמע החתן את דברי אביו, פנה לעברו ואמר לו: "חלילה לך אבי! זכות גדולה התגלגלה לידי למות על קידוש ה', ובשעה קלה אזכה להיות בגן עדן במחיצתם של הצדיקים הרוגי מלכות". מיד הסתובב החתן ונפרד לשלום מכלתו וביקש ממנה, שתקים במהרה בית בישראל. ובראש מורם צעד לקראת הרוצח שלחץ בדם קר על ההדק, והחתן הי"ד נפל ארצה והתבוסס בדמו!

הרוצחים הריעו בשמחה ודהרו לדרכם, ואילו האורחים נותרו קפואים במקומם ונתנו קולם בבכי על 'השמחה שהפכה ליגון!'. באותה שעה ניגש הצדיק רבי כליפא לבנו המת, כרע לעברו ואחז בידיו ובראשו ונשא עיניו למרום ואמר: "ריבנו של עולם! עד עתה כשהתפללתי 'ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך' הייתה לי עדיין 'פינה בלב' של אהבה שמורה לבני הקדוש, אך עתה אבא שבמרומים! לאחר שבני עלה השמימה לחסות בצילך, פנוי כל ליבי לאהבתך בלבד!".

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

הרב הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל (הרא"ה) - נולד ב-ט"ז אלול ה'תרכ"ה (1865) בעיירה גריבה שבלטביה. עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נוצר. בצעירותו למד תורה אצל רבנים שונים ובישיבות בליטא, ובהמשך למד בישיבת וולוז'ין אצל הנצי"ב. לפני גיל עשרים כבר הוסמך להוראה. בשנת ה'תרמ"ח (1888), בהיותו כבן 23 התמנה לרבה של זיימל. בשנת ה'תרנ"ה (1895) התמנה לרבה של בויסק. בשנת ה'תרס"ד (1904) עלה לארץ והתמנה לרבה של יפו והמושבות החדשות. בתקופת כהונתו ביפו הקים ישיבה ופעל רבות לחיזוק החיים התורניים במושבות. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה שהה באירופה ונמנעה חזרתו לארץ. בשנת ה'תרע"ו (1916) עבר ללונדון והתמנה לרב קהילת 'מחזיקי הדת'. בשנת ה'תרע"ט (1919) שב לארץ והתמנה לרבה של ירושלים. בשנת ה'תרפ"א (1921), עם הקמת הרבנות הראשית, נבחר לרב הראשי האשכנזי הראשון לארץ ישראל.

בשנת ה'תרפ"ד (1924) ייסד בירושלים את הישיבה המרכזית העולמית 'מרכז הרב' ועמד בראשה. ביתו היה פתוח למבקשי עצה, ברכה ופסיקת הלכה. פוסק. מקובל. גאון בנגלה ובנסתר. הוגה דעות ומגדולי מנהיגי היהדות בארץ ישראל בדורו. נודע בשקידתו העצומה ובבקיאותו הרחבה בכל חלקי התורה. פעל לקירוב בין חלקי העם ולמען בניין התורה ויישוב בארץ. משנתו שילבה תורה, קבלה, הלכה, מחשבת ישראל, אהבת הארץ ותפיסה של תהליך שיבת ציון במשמעות רוחנית. דרכו הציבורית וההשקפתית עוררה מחלוקות חריפות. אף מתנגדיו הכירו בגדולתו התורנית. נפטר ב-ג' באלול ה'תרצ"ה (1935). חי כ-70 שנה. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: הגאון ר' שלמה זלמן. **אמו:** מרת פרל זלטה (לבית פלמן). **נשותיו:** מרת אלטה בת שבע (זיווג ראשון, בת הגאון רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]), מרת רייזה רבקה (זיווג שני, בת הגאון רבי צבי יהודה רבינוביץ תאומים, אחיו התאום של האדר"ת). **ילדיו:** הגאון ר' צבי יהודה. **בנותיו:** מרת פרידה חנה (מזיווג ראשון; נישאה לרבי ישראל שמעון רבינוביץ תאומים, בנו של האדר"ת), מרת בתיה מרים (נישאה לרבי שלום נתן רענן), מרת אסתר יעל (נפטרה בצעירותה). **מרבותיו:** הגאונים ר' שלמה זלמן (אביו), ר' ראובן הלוי לוין (רבה של דווינסק), ר' אליעזר דון יחיא (רבה של לוצין), ר' יעקב רבינוביץ, ר' נח חיים אברהם שפירא (רבה של סמרגון), ר' גרשון תנחום, ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין). **תלמידיו-חברים:** המקובל ר' שלמה אלישיב (בעל 'לשם שבו ואחלמה'), הצדיק רבי אריה לוין. **מתלמידיו:** הגאונים ר' צבי יהודה (בנו), רבי יעקב משה חרל"פ (ראש ישיבת 'מרכז הרב'), המקובל ר' דוד כהן ('המזיר'), ר' אברהם אהרן רושטיין, ר' משה צבי נריה (מייסד ישיבות בני עקיבא), ר' מנחם אושפיזאי, ר' יהושע קניאל, ר' יצחק הוטנר (בעל 'פחד יצחק'), רבי יהודה גרשוני ('העילוי מגרודנה'), ר' שאול ישראלי (דיין), ר' שלום נתן רענן (חתנו), ר' יצחק גלזר (רבה של רמלה), ר' יצחק אריאלי, ר' אליהו יצחק פריסמן, רבי יצחק זונדל ריף. **מספריו:** **יחבש פאר- בענייני מצוות תפילין ישיבת הארץ- הלכות שביעית והיתר המכירה** **ימאמרי הרא"ה- מאמרים** ודברי הגות **יאגרות הרא"ה- ענייני הלכה יעין אי"ה- ביאור אגדות חז"ל שבמסכתות ברכות ושבת יאורות- ענייני ארץ ישראל, עם ישראל, הגאולה והתחייה הלאומית יאורות הקודש- אמונה, קבלה, מוסר ומחשבת ישראל יאורות התשובה- ענייני התשובה ומשמעותה הרוחנית ימדבר שור- דרשות ילנבוכי הדור- ענייני אמונה.**

כמידי יום, התכנסו האנשים לתפילת מנחה בבית מדרשו של מרן הרא"ה קוק זצ"ל, הסמוך למושב בית הדין. **עם השנים נוצרה חבורה קבועה של מתפללים, רובם סוחרים שעבדו בסביבה. לאחר התפילה נהגו לשבת ולשמוע שיעור קצר מהרב ולחזור במהירות איש-איש לעבודתו.** יום אחד, לאחר שסיימו המתפללים את תפילת העמידה, המתין הש"ץ לרב שסיים את תפילתו על מנת להתחיל בחזרת הש"ץ. המתפללים תמחו מה יום מיומיים שכן על פי רוב הרב לא נהג להאריך כל כך.

לאחר המתנה ארוכה, סימן הרב לש"ץ להתחיל בחזרה, למרות שטרם סיים את תפילתו. תמיהת הציבור עלתה והתעצמה כשסיימו את התפילה ואילו הרב שקוע כולו בתפילה. הם המתינו עוד דקות מספר בתקווה שהרב יסיים את תפילתו ויעביר את שיעורו כמידי יום, אולם כשהבינו כי הרב אינו עומד לקראת סיום, עזבו את בית המדרש והתפזרו לדרכם. למחרת, כשחזרו והתכנסו, סיפר אחד המתפללים כי עד לאחר השקיעה- שעה בה עמדו להתחיל כבר את תפילת ערבית. בחשבון פשוט, **הרב התפלל את תפילת שמונה עשרה במשך קרוב לשש שעות!** סיפור זה נהג לספר הצדיק הירושלמי ר' אריה לוין זצ"ל, כשהוא מוסיף ומבאר את פשר מעשהו של הרב, **אב בית הדין. באותו יום הכריע בית הדין בעניין גט מסובך ועמד לקראת סיום התהליך.** כשהסופר עמד לסיים את כתיבת הגט הבחין הרב כי אחד העדים המיועדים לחתימה על הגט כותב מכתב אישי על נייר רשמי של הבנק ה'אנגלו-פלשתינה'. הרב חשש כי הנייר שווה פרוטה ואם כן יתכן, כי האיש הינו בגדר של גנב, הפסול לעדות. אולם הרב שלא רצה להלבין את פניו, חיפש עצה כיצד למנוע מהאיש להעיד בגט. כשהפסיקו את הדיון על מנת להתפלל מנחה, החליט הרב להאריך בתפילה עד לאחר השקיעה, והיות שלא עורכים גיטין בלילה, לא תהיה ברירה אלא לדחות את הדיון למחר, ואז כבר יהיו עדים אחרים.

אהבתו ועזרתו לזולת היו לשם דבר, גם כאשר אותו עניין בא על חשבון. רעייתו התלוננה בפני ראש העיר כי בעלה לא קיבל משכורת כמה חודשים, והם חיים מאשראי במכולת. כאשר שמע זאת ראש העיר, טען בכל תוקף כי הרב מקבל את משכורתו מדי חודש והוא דואג אישית כי המשכורת מועברת לרב. מאחר והעניין היה תמוה ביותר, בדקו וראו- שאחרי קבלת המשכורת היה מרן הרב הולך לביתו, ובדרך היו ניגשים אליו יהודים במצוקה: "הרב, כבר לא נותנים לנו אשראי במכולת, ואנו רעבים". והיה הרב מחלק להם את כספו. כאשר הם שאלוהו: "ואיך הרב יקנה?", היה משיב: "לי יתנו בהקפה!".

עוד מעשה גדול מספר, כי הרב קוק ערך חופה לאיש עשיר. לאחר החופה הודה העשיר לרב ותוך כדי לחיצת יד העביר לו מטבע זהב. כאשר הרב הרגיש במטבע, הפיל אותו מרוב זעזוע ויצא.

ברגליים רועדות נכנס היהודי לבית הצדיק ר' אריה לוי זצ"ל. היטב ידע כי בפיו בקשה מוגזמת, בקשה שבמקום אחר היו זורקים אותו ואת בקשתו החוצה. הוא ידע כי ר' אריה לוי יקשיב היטב לבקשתו, ואולי יסכים לסייע בעדו. כשנכנס, סיפר בקול חנוק בבכי, כי בתו הקטנה חלתה במחלה קשה, והברירה היחידה שנותרה להם היא לנסוע לארצות הברית, שם ישנו רופא המתמחה במחלה זו. אולם התברר כי הרופא לא יוכל לקבלה שם אלא רק בעוד חודשים ארוכים, ומי יודע מה יהיה מצבה של הילדה עד אז.

האיש המשיך וסיפר לר' אריה שנודע לו כי אם הרב הראשי לארץ ישראל, מרן הראי"ה קוק זצ"ל, יכתוב מכתב לרופא בו הוא ממליץ לקבל את הילדה בהקדם, ישנו סיכוי רב שהרופא יענה בחיוב לבקשתו. למרות שהאיש לא אמר זאת במפורש, היה ברור לר' אריה מדוע האיש ניגש אליו ולא ישירות לרב קוק. שכן האיש היה ידוע כאחד מרודפיו הגדולים של הרב. רבים מהכרוזים הנושאים השמצות על הרב הודפסו והופצו על ידו ועוד מעשים רבים שלא יעשו. ר' אריה הרגיע את האיש ואמר לו כי הוא יפנה לרב וכי הוא בטוח כי הרב יענה בחיוב.

עוד באותו יום הלך ר' אריה לבית רבינו. רבינו התמלא צער למשמע מחלתה של הילדה. הוא הסכים בשמחה רבה לכתוב את המכתב. הרב הוסיף ואמר לר' אריה כי ברור לו כי האיש חשש לפנות אליו ישירות, אולם אין שום קשר בין התנהגותו ובין הצורך והחובה לעזור ולסייע לו. כשיצא ר' אריה לוי פגש בכניסה לבית שניים מתלמידי הרב.

בליבו התגנב חשש שמא ישכנעו את הרב לחזור בו מעזרתו לאותו אדם, לכן כששמע לאחר מספר רגעים כי קוראים לו, החליט להחיש את פעמיו ולהזדרז לביתו של האיש. אולם, במחשבה שנייה התחרט ואמר לעצמו כי אם הרב קורא לו אזי חייב הוא לחזור. כשראהו הרב, אמר לו כי היות והוצאות הנסיעה מרובות הן ביותר, חשב שכדאי לתת לאיש מכתב לחברת הספנות, שגם היא מתחשבת בהמלצות הרב, על מנת שיקלו מעליו את חשבון הנסיעה.

○ יפר הרב אוירבך זצ"ל על התרשמותו מגאונותו המופלאה של הרב קוק, סיפר רבי יהושע הרשקוביץ, יו"ר המועצה הדתית ברמת הגולן, ששמע מהרב אברהם דוב אוירבך אב"ד טבריה, שאביו, הרב שלמה זלמן אוירבך אמר על הרב קוק ש"ידע את הזוהר מילה במילה". עוד סיפר: "בשבת פרשת כי תבוא, האריך הרב בדרשת סעודה שלישית. במוצאי שבת לאחר ההבדלה בא אחד הלמדנים החריפים ב'טרוניה' אל הרב, מה החידוש בדרשתו, הלא כך דרש כבר לפני שנתיים, ובכלל דבריו הם דברי ה'ליקוטי תורה' (של האדמו"ר הזקן מחב"ד, שספרו היה מונח תדיר על שולחן מרן הרב).

הרב חזר על דברי ה'ליקוטי תורה' מילה במילה, אח"כ חזר על דרשתו מלפני שנתיים ועל דרשתו האחרונה, ושאל: "האם הדרשות הן אותו דבר?". עוד סיפר כי אביו, הרב אוירבך, אמר על הרב קוק ש"היה היחיד שידע ללמוד את חכמת הקבלה ואת חכמת ההגדה לעומקה של הלכה".

האדמו"ר רבי יצחק ישעיה הלברשטאם מצ'כוב הי"ד - נולד כבן זקונים לאביו בשנת ה'תרכ"ד (1864). נקרא על שם הגאון רבי יצחק המבורגר ועל שם הרה"ק רבי ישעיה מפשדבורז. לאחר לידתו סיפר אביו הקדוש כי יגע להמשיך לו נשמה קדושה מאוד ואמר: "חיפשתי בכל העולמות, חיפשתי וחיפשתי עד שמצאתי אותה". לקראת הכנסתו לבריתו של אברהם אבינו ע"ה ציווה אביו לחדש את הריהוט בבית המדרש ולהביא סכין מילה חדשה, דבר שלא עשה בבריתות בניו הקודמים. כשהיה כבן שנתיים נפטרה אמו, ובשנת ה'תרל"ו (1876), כשהיה כבן שתיים-עשרה, נפטר גם אביו. לאחר פטירת אביו גדל בצל אחיו, האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא. לאחר נישואיו התגורר בבעלז ואכל 'קעסט' אצל חמיו של חמיו, האדמו"ר רבי יהושע רוקח מבעלז. בתקופה זו התקרב לרבי ישכר דב רוקח, לימים האדמו"ר מבעלז. בהיותו כבן תשע-עשרה התמנה לרבה של צ'כוב שבגליציה, ובה נהג באדמו"רות ועל שמה התפרסם. לאחר כעשר שנים, בשנת ה'תרנ"ג (1893), עבר לסאטמר ולאחר מכן לקרקוב, שבה היה נערץ על בני העיר. בעל רוח הקודש. נודע בקדושתו ובמופתיו, ורבים פנו אליו ונושעו מברכותיו.

בשנת ה'ת"ש (1940), בעקבות מאורעות השואה, עבר עם משפחתו למזרח גליציה וקבע את מושבו בלבוב. לאחר כיבוש לבוב בידי הגרמנים בשנת ה'תש"א (1941) נדד ממקום למקום עד שהגיע לבוכניה, שבה שהו רבנים ואדמו"רים פליטים רבים. כאשר גברו הרדיפות הסתתר בבונקר. בג' באלול ה'תש"ג (1943) גילו הגרמנים את מקום מחבואו, והוא עלה על קידוש ה' בבוכניה בעודו עטוף בטליתו של אביו. חי כ-79 שנים.

סבו (מצד אביו): ר' אריה לייבוש (רב העיר דוקלה). סבו (מצד אמו): האדמו"ר רבי יחיאל צבי אונגר מטורנה. אביו: האדמו"ר רבי חיים מצאנז (בעל 'דברי חיים'). אמו: מרת רכיל דבורה. נשותיו: מרת פריידא (זיווג ראשון, בת רבי יחיאל מקרילוביץ), מרת אסתר (זיווג שני, בת האדמו"ר רבי יעקב צבי מפוריטוב), מרת הינדא (זיווג שלישי, בת רבי מנחם מנדל פרנס). ילדיו (זיווג ראשון): האדמו"ר רבי חיים (כיהן כאדמו"ר מצ'כוב בניו יורק). בנותיו (זיווג ראשון): מרת רכיל דבורה (נישאה לאדמו"ר רבי חיים יצחק טברסקי מלוייב), מרת הענא (נישאה לרבי מנחם מנדל הלברשטאם, בנו של רבי אריה לייב ממושינא). ילדיו (זיווג שני): רבי יעקב צבי (אב"ד סוכא וראש ישיבות 'דברי חיים' בקרקוב ובקשאנוב), רבי יחזקאל שרגא הי"ד מקרקוב (חתן האדמו"ר רבי בן ציון הלברשטאם מבאבוב). מספריו: *רבינו הקדוש מצ'כוב- תולדות רבינו.

פעם הגיע אל רבינו אבא, שהיה סיכוי רב שהרשויות יגייסו את בנו. מצבו היה חמור, אך הרבי הבטיח: "את בנך לא יגייסו". עוד לפני שחזר לביתו, פגש בשליח שסיפר לו כי **שלטונות הצבא לקחו את בנו**. האבא חזר אל הרבי בבכיות ואמר לו: "הן הרבי הבטיח!"... אמר לו הרבי: "אם אמרתי שהוא לא ילך לצבא - הוא לא ילך". **כשחזר האבא לביתו, ראה שם להפתעתו את בנו. התברר, שאותו שליח טעה והבחור שנלקח היה עם שם דומה לשם של בנו.**

חסיד אחד הגיע אל רבינו לבקש את ברכתו, שיפטרוהו מחובת השירות בצבא. עמד הרבי, **תפס אותו בגבו בחוזקה** ואמר לו: "אל דאגה, הם ישחררו אותך!". כשהתייצב לבדיקה אצל הרופא, קם הרופא ותפסו בגבו באותו מקום שרבינו תפס אותו, **ואמר לו, שאינו מוכשר לכולם ושלח אותו לביתו, ויהי לפלא.**

ויפר ר' משה ברוינפלד המתגורר בניו-יורק, עסקן ציבורי נודע, שקצת לפני חיסולו של הגטו, הוא פנה אל רבינו ושאל אותו: "רבי, מה יהיה? הרי הרבי רואה שהגטו עומד לפני חיסול..." אמר לו הרבי: **"אתה ואחריך ליבוש, תשארו בחיים. אכן, תעברו זמנים קשים, תתגלגלו ממחנה עבודה למשנהו, אך בסוף תעברו את זה בחיים"**. ואכן, הרבי, שכל ימיו הבטחותיו היו מתקיימות, פעל גם כאן, "ואני ואחי ליבוש שרדנו את השואה בניסי ניסים".

ויפרה נכדתו של רבינו, מרת פרייסר (בת הגה"צ רבי יעקב צבי הלברשטאם הי"ד אבד"ק סוכא, בן רבינו): "לסבא היו שני משמשים בקודש. אחד היה הרה"ח ר' טוביה ליכטיג הי"ד, והשני, הרה"ח ר' חיים ברוינפלד ז"ל הי"ד, אביו של הרה"ח ר' מיכאל בראון-ברוינפלד. ב-כ"א סיוון אירע האסון בבית משפחת ברוינפלד, במזריטש הרחוקה.

סבא ישב על יד השולחן בגטו באכניא, ופתאום התחיל להכות על השולחן שוב ושוב, ואמר: "אוי ו... חיים שלי הוא כבר לא כאן". זמן מה לאחר מכן, הופיע ר' מיכאל בראון-ברוינפלד, כילד, עם אחיו ואחיותיו, בלי האבא והאמא. התברר כי **ביום שהרבי קונן על יד ימינו ר' חיים, אכן נפטר זה לבית עולמו ממחלת הטיפוס"**.

רבינו התגורר תקופה קצרה בעיר סאטמאר. האדמו"ר מסטראפקאב צצוק"ל סיפר, שכאשר היה שם, אירע פעם שבעל האכסניה, שאירח את רבינו ר' זושא גרינפלד, חלם שהאדמו"ר ר' חיים הלברשטאם (ה'דברי חיים') מצאנז זע"א - אבי רבינו, **עומד עליו וצועק שיקום ויוציא את בנו מידיו של גוי ערל**. בהתחלה לא שת ליבו לחלום, אך כאשר המחזה חזר ונשנה, הרגיש שה'דברי חיים' מנערו בידיו ומצווה עליו לקום ולהציל את בנו.

ר' זושא קם מיד, וכשיצא מהבית ראה דין ודברים בענייני ממון בין רבינו לבין הגוי בעל העגלה שהוביל אותו. במהלך הוויכוח הגוי הרים גרזן על ראשו של רבינו ורצה להנחיתו עליו, ולא הירפה, עד שבעל האכסניה שילם לו את מלוא הסכום שדרש. כשסיפר בעל האכסניה לרבינו שאביו הקדוש נראה אליו בחלום וציווה עליו להציל אותו, צעק הצדיק בהתרגשות: **"אוי לי, הרי הטרחתי את אבי הקדוש לבוא מן העולם העליון..."**. מיד הוא לקח ספר תהילים בידיו, ועד אור הבוקר שפך את ליבו בפרקי התהילים בהתעוררות ובכי רב (כל הכתוב לחיים).

האדמו"ר רבי ישכר בער ליפר מנדבורנה זצ"ל (רבי בערצ'י)- נולד בשנת ה'תק"ן (1790). גדל אצל סבו, האדמו"ר ר' אהרן אריה לייב מפרמישלאן, שהתבטא עליו שהוא "בוער כבשן לעבודת ה'". הראשון במשפחת אדמו"רי פרמישלאן שנשא את שם המשפחה 'ליפר', וממנו ואילך נקראו כך צאצאיו, למעט הענף שמוצאו מהאדמו"ר רבי מאיר מקרעטשניף, ששינה לימים את שם משפחתו לרזנבוים. על פי המסורת החסידית נקרא 'ליפר' על שם שנהג לרוץ ולמהר לעבודת ה', שכן 'לויפער' פירושו רץ ביידיש. את עיקר תורתו, בנגלה ובנסתר, קיבל מרבו האדמו"ר רבי יצחק יונגרלייב מראדוויל. עניו מופלא. ברח מן השררה, ובתחילה העדיף להתפרנס כעוזר למלמד דרדקי. בשנת ה'תקע"ג (1813) הכריחו דודו, האדמו"ר רבי מאיר מפרמישלאן, לקבל עליו את עול ההנהגה, והוא החל לכהן כאדמו"ר הראשון מנדבורנה ורבים נהרו אליו.

כדרכו של רבו, האדמו"ר רבי אורי מסטרליסק, הייתה תפילתו מלווה בשאגות ובקולות עזים שנשמעו למרחוק, עד מחוץ לעיר. מדי יום, כשהגיע לקריאת שמע, היה נופל ומתעלף מרוב דבקות ושוכב על הארץ זמן רב, וכששבה אליו רוחו היה ממשיך בתפילתו. על פי המסורת החסידית זכה לגילוי אליהו הנביא. בשנת ה'תר"ח (1848) פרצה בסביבות נדבורנה מגפת חולירה, ורבינו נדבק במחלה. נפטר בג' באלול ה'תר"ח (1848). חי כ-58 שנים. ציונו בנדבורנה. על פי המסורת החסידית, לאחר פטירתו נעצרה המגפה, ופטירתו נחשבה ככפרה על בני העיר. בנו, האדמו"רים רבי אהרן אריה לייב ורבי מרדכי, מילאו את מקומו בהנהגת חסידות נדבורנה.

סבו (מצד אביו): האדמו"ר ר' אהרן אריה לייב מפרמישלאן (האדמו"ר השני בשושלת פרמישלאן, בן האדמו"ר ר' מאיר הגדול מפרמישלאן ומתלמידי הבעש"ט הקדוש). **סבו (מצד אמו):** ר' ישכר בער. **אביו:** האדמו"ר ר' יצחק מקאליש. **אמו:** מרת פייגא (בת ר' איתמר הכהן מציזיקוב). **נשותיו:** בת ר' אהרן מברוצ'וב (זיווג ראשון), מרת רחל (זיווג שני, בת רבי אברהם לייב בלוק, שו"ב בנדבורנה). **ילדיו:** ישראל (נפטר בצעירותו), האדמו"ר ר' אהרן אריה לייב (האדמו"ר מנדבורנה, בעל 'יד אהרן'), האדמו"ר ר' מרדכי (האדמו"ר מנדבורנה, בעל 'מאמר יסורי תורה- אמרות ודברי תורה מרבינו •מאמר מרדכי- ספרו של בנו האדמו"ר רבי מרדכי מנדבורנה, ובו נדפסו דברי תורת רבינו בחלק 'סורי תורה'.

בנדבורנה פשטה מגיפת החולירע. אנשים, נשים וטף חלו ונפטרו במגיפה. בכל יום התרבו מספר החולים ומספר הנפטרים. באותו הזמן עשה הרושם שאין לדבר סוף. תושבי המקום באו לרבינו. הם בכו וביקשו מהצדיק: "רבי! תבקש עלינו רחמים! עוד מעט וכולנו נחלה במחלה ונפטר מהעולם! מה יהיה עם הילדים שלנו?". הבכיות עשו רושם גדול והצדיק ציווה לרתום מרכבה ולנסוע ליער.

האנשים חשבו כי הרבי רוצה כנראה להתבודד במעמקי היער כדי שיוכל להתחנן לפני בורא עולם שירחם על העיר. כשהמרכבה הגיעה לשם, הם נוכחו לדעת כי לא כך הם הדברים. הרבי ציווה להעמיד את המרכבה באמצע הדרך לרוחב, כדי לחסום את הדרך בפני עגלות אחרות שירצו לעבור ביער. הרבי אמר: "עוד מעט תבוא לכאן מרכבה. בתוכה יהיה איש זקן. זקנו ארוך ולבן כשלג. הוא יבקש מכם להזיז את העגלה הצידה למען יוכל להמשיך בדרכו ולנסוע הלאה. אל תשמעו לו!". הדברים היו תמוהים. אולם המשך דברי רבינו גרמו לפליאה נוספת: "גם אם אותו זקן יצעק עליכם- אל תפחדו! גם אם הוא יאיים עליכם - אל תזוזו ממקומכם!". למרות הדברים התמוהים האנשים קיימו כמובן את דברי רבינו ועמדו באמצע הדרך לרוחב. לא עבר זמן רב ומדברי רבינו לא נפל דבר. מרכבה הדורה הגיעה. בתוכה ישב איש זקן נכבד וזקנו לבן וארוך. כשראה שהם חוסמים את הדרך הוא ביקש מהם לזוז הצידה ולאפשר לו לנסוע הלאה ולהמשיך בדרכו. אולם האנשים לא שמעו לדבריו.

הזקן הוציא חרב חדה ואמר להם שאם לא ישמעו לו- הוא ידקור אותם. אבל הם לא שמעו לו ולא זזו ממקומם. כשראה כי איומיו לא הועילו, הזקן יצא ממרכבתו ופנקס גדול בידו. הוא ניגש לרבינו והראה לו את הפנקס. "מה לרבי ולאותו אדם זקן?", הנוכחים תמהו. "מה כתוב בפנקס שהוא מראה לרבינו?". האנשים לא העיזו לשאול את רבינו והביטו במעשיו. הצדיק התבונן במה שכתוב בפנקס, דפדף בדפים ולאחר מספר שניות לחש משהו באוזנו של הזקן.

לאחר מכן רבינו ציווה לרתום את המרכבה ולחזור הביתה. כשהגיעו לבית רבינו אף אחד לא העיז לשאול את הצדיק על אותו מעשה. רבינו ראה את התמיה על פני האנשים וסיפר כי אותו זקן היה מלאך המוות בכבודו ובעצמו. הוא רצה לבוא ולהמשיך במסע ההרג בעיר. מכיוון שהם חסמו את הדרך והוא לא יכל לעבור, הוא נאלץ להראות את מה שכתוב בפנקס. שם היו כתובים שמות האנשים שעוד יפטרו מהמגיפה. לדאבונו של רבינו הוא ראה כי מידת הדין עדיין מתוחה על אלפים מישראל שנגזר עליהם להסתלק במגיפה.

רבינו חיפש פיתרון כיצד יהיה ניתן לבטל את הגזירה. כשראה שאין לו עצה הוא פנה לשמיים וביקש לעשות עיסקת חליפין – הוא מוכן למסור את נפשו ובתנאי שלא יגעו בשתיים-עשרה אלף נפשות שעליהם נגזרה הגזירה. בשמיים נעתרו לבקשתו והוחלט כי במיתת רבינו תהיה כפרה על האנשים. רבינו סיים את דבריו ואמר: "אני נפרד מכם. אני הולך לבית עולמי! בכך תיעצר המגיפה!". רבינו עצם את עיניו ועלה בסערה השמימה והמגיפה נעצרה באחת! ויהי לפלא!

הגאון הרב שרגא פיבל מנדלוביץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ו (1886) בעיירה הקטנה וילאג שבאימפריה האוסטרו-הונגרית בסמוך לגבול עם גליציה (פולין). כשהיה קטן לא הוציא אף מילה מפיו. למרות הניסיונות והדרכים הרבות שניסו- לא עלה בדיהם. רק בגיל ארבע התחיל לדבר. המילים הראשונות שאמר היו: "תורה ציווה לנו משה...". כבר בצעירותו היה מתמיד עצום וכשרוני. בגיל תשע למד שו"ע הלכות מליחה עם נושאי כלים. הרב המקומי פנה לאביו ואמר כי הוא לא יכול לספק מסגרת הולמת לבנו עם כישוריו הנעלים ולכן עליו למצוא מקום אחר.

כשהיה כבן 12 שנים אימו נפטרה והמשפחה עברה למזלבור. רבינו התחיל ללמוד בחיידר המקומי. לאחר מספר שנים עבר ללמוד אצל הגאון רבי משה גרינוואלד. בהמשך למד מספר שנים אצל הגאון רבי שמואל רוזנברג. כשהיה כבן שבע-עשרה נסמך להוראה. למרות זאת סירב כל חייו שיפנו אליו בתואר 'רב'. בגיל 22 התחתן ועבר לעיר הומנה. במקביל ללימודיו התורניים רכש ידיעות נרחבות במחשבת ישראל בספריו של הגאון ר' שמשון רפאל הירש. ידיעות אלו עזרו לו בהמשך בשעה שמסר שיחות השקפה ומוסר.

בשנת ה'תרע"ג (1913) כשהיה בגיל 27 (שנה לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה) היגר לארה"ב במטרה להפיץ את הידע התורני והנחלת ערכי יהדות במקומות שבהם היה בורות. אשתו ושני בניו נותרו באירופה כיוון שרצה למצוא מקום ראוי להשתקע. גר בעיר סקרנטון שבפנסילבניה. רבינו שימש בת"ת כמלמד. רק לאחר כשבע שנים משפחתו הצליחה להגר לארה"ב. רבינו ומשפחתו עברו לוויילאמסבורג שבברוקלין, שם ניהל את ישיבת 'תורה ודעת'. רבינו כיתת את רגליו מבית לבית כדי לשכנע את יהודי תושבי המקום שישלחו את ילדיהם לישיבה. בשנת ה'תרפ"ה (1925) פתח ישיבה קטנה בשם 'מתיבתא'. בתקופה מאוחרת יותר הוסיף למסגרתה גם ישיבה גבוהה וכולל אברכים.

מסר בישיבה שיחות חזק והשקפה. במקביל הקים את ישיבת בית מדרש עליון במונסי. היה ממייסדי מוסדות החינוך לבנות 'בית יעקב' ברחבי ארה"ב. ייסד את מחנות הקיץ לבני ישיבה צעירים - ה'קאמפ'ים'. ייסד עיתון יהודי-חרדי דאס יידישע ליכט כדי להוות תשובה כנגד העיתונים החילוניים וכדי שתהיה במה שחרדיים יוכלו להביע את דעתם בסוגיות העומדות על הפרק. בתקופת השואה פעל רבות בנושא הצלת יהודי אירופה. בשנותיו האחרונות ייסד את הארגון החרדי 'תורה ומסורה'. הקים ארגון בשם 'אש דת'. חלק גדול מהצלחתו של החינוך היהודי-חרדי בארצות הברית, נזקף לזכות עבודתו המאומצת. נפטר ב-ג' אלול ה'תש"ח (1948). חי כ-62 שנים בלבד. בהתחלה נקבר בבורו-פארק ניו יורק. שנתיים לאחר מכן הועבר ונקבר בבית הקברות בחלקת 'שומרי שבת' בבני ברק. התגלה כי למרות שחלפו שנתיים ימים גופו נשאר שלם!

אביו: רבי משה (נודע במעשי החסד ובהכנסת האורחים שלו; לעיתים לנו בביתו כשלושים אורחים, ובניו אף היו מוסרים את מיטותיהם עבורם). **אשתו:** מרת בלומה רחל. **ילדיו:** רבי שמואל (מנהל מתיבתא 'בית שרגא' במונסי). **חתניו:** רבי יהושע שיף (ייסד יחד עם גיסו את מתיבתא 'בית שרגא'), ר' אלכסנדר סנדר לינטשנר (מייסד וראש הישיבה התיכונית 'קריית נוער' ומייסד כולל 'תפארת שרגא', על שם חותנו). **מרבותיו:** הגאונים רבי משה גרינוולד (בעל 'ערוגת הבושם'), רבי שמואל רוזנברג (רבה של אונסדורף, בעל 'באר שמואל'; רבו המובהק).

בשעה שרבינו התחיל להקים עולה של תורה באמריקה בפתיחת מוסדות 'תורה ודעת' הוא קיבץ ילדים לת"ת. בסמיכותו גרה משפחה יהודית שבעברה היו יראים ושלמים, אבל כאשר היגרו לאמריקה פרקו מעליהם עול תורה ומצוות ה"י. בין צאצאיהם היה ילד שהיה רגיל לשחק עם בני גילו שהיו שומרי תורה. רבינו חיפש הזדמנויות לדבר על לב הנער וניסה לשכנע אותו כי כדאי לו ללמוד ב'חיידר' ויהיה לו טוב גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. הדיבורים חדרו ללב הנער עד שהתרחצה. הבן פנה להוריו והודיע להם כי הוא רוצה לעבור ללמוד בת"ת. ההורים ניסו 'למנוע את רוע הגזירה' והסבירו לו כי לא יצא ממנו מאומה. הילד המשיך להתווכח עם ההורים ועמד על שלו. לבסוף לא הייתה ברירה להורים והסכימו לדרישתו. רבינו היה מגיע בכל חודש לבחון את התלמידים על לימודם. לאחר מכן היה נותן לכל אחד מהתלמידים סוכריה, באותם הימים (לפני כמאה שנה) הסוכריה הייתה יקרת מציאות.

פעם אחת רבינו בחן את הילדים וחילק סוכריות. כשהגיע תורו של אותו הילד נגמרו כל הסוכריות. רבינו התנצל בפני הילד המאוכזב ואמר לו שיכנס מחר למשרד שלו והוא ייתן לו סוכריה. למחרת הילד התבייש להיכנס למשרד והרב שהיה טרוד בעסקי מוסדותיו שכח את הבטחתו לילד. הסיפור מאוד צרב לילד. לאחר כשבועיים הילד סיפר להוריו מה שקרה. הם אמרו לו: "אמרנו לך, לפני שביקשת לעבור לחיידר הזהרנו אותך שלא יהיה לך שם טוב!". הילד דחה את דבריהם והמשיך ללמוד. בס"ד הוא גדל לתפארת וברבות הימים זכה להקים דורות ישרים מבורכים. כשהיה כבן חמישים ושתיים שנים הוא קיבל התקף לב חמור. מיד לקחו אותו לביה"ח באמבולנס. הרופאים בדקו את מצבו. לאחר מכן הפרופסור פנה לבנים ואמר שלצערו אין מה לעשות. התקף הלב שהאבא קיבל היה חמור ביותר. להערכתו נשארו לו שעות ספורות בלבד. לא עבר זמן רב ולתדהמת הרופאים הוא פתח את עיניו והתיישב במיטה. האיש סיפר לבנו שעמד ליד מיטתו כי זה עתה התגלה אליו הגה"צ ר' שרגא פיבל מנדלוביץ ואמר לו כי קיבל רשות מבית-דין של מעלה לפרוע את החוב של אותה סוכריה. איזה ערך יש לסוכריה לאיש מבוגר בן חמישים ושתיים? **הוא מחזיר לו חמש עשרה שנות חיים! האיש חזר לביתו וחי בדיוק עוד חמש עשרה שנים בטרם התבקש לבית-עולמו.** (מעובד מתוך 'באר הפרשה')

קרדיט תמונת הצדיק: Kevarim.com

הרב הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ג (1843) בעיירה בלטרמנץ שבאזור וילנה בליטא. על פי המסורת, קודם לידתו התארח הגאון רבי מאיר מטיקטין בבית אביו, שנודע בהכנסת האורחים שלו ודאג לכל מחסורו. רבי מאיר בירך את אביו שיזכה לבן שיאיר את עיני ישראל בתורה, ועל שמו נקרא רבינו מאיר. כבר מצעירותו התפרסם כגאון וכבעל זיכרון נדיר. לאחר נישואיו התגורר בביאליסטוק, שם עסקה אשתו במסחר ופרנסה את הבית, בעוד רבינו הקדיש את זמנו ללימוד התורה. לימים העיד גיסו, הגאון רבי שמואל ליפשיץ, כי רבינו למד שמונה-עשרה שעות ביממה, ובלילות שלמים היה לומד בעמידה בעזרת הנשים של בית המדרש 'גמילות חסדים' ותלמודו בידו.

בשנת ה'תרמ"ח (1888), לאחר פטירת הגאון ר' ראובן הלוי ליון, התמנה לרב קהילת המתנגדים בדוינסק, וכיהן בה עד סוף ימיו. במקביל כיהן בעיר הגאון ר' יוסף רוזין (ה'רוגצ'ובר'), רבה של הקהילה החסידית. השניים העריכו זה את זה ואף הפנו לעיתים שאלות הלכתיות איש לרעהו. חי בדוחק ולא רצה ליהנות מאחרים. כאשר ביקשו ראשי הקהילה להוסיף לו שכר התנגד ואמר שמשכורתו מספיקה לו. גאון בנגלה ובנסתר. מגדולי הפוסקים בדורו. נודע בבקיאיות עצומה בש"ס, ראשונים, פוסקים, ספרות המחשבה ותורת הקבלה. קירב רחוקים. שקד על התורה בהתמדה מופלאה. לא הסכים לקבל מתנות. כאשר ביקשו לתת לו כספי 'פדיון נפש' הורה לתיתם לצדקה. נודע כבעל מופת- מסופר כי כאשר עלה נהר הדווינה על גדותיו ואיים להציף את העיר, יצא אל הסוללה והתפלל ולאחר זמן המים החלו לשקוע. בשנת ה'תרפ"ו (1926) נפטרה אשתו, ורבינו התכופף אל ארונה ואמר לה: "חיה, אל תדאגי, בשנה זו אבוא אליך". ואכן, כעבור זמן קצר חלה ונפטר ב-ד' באלול ה'תרפ"ו (1926). חי כ-83 שנים. ציונו בדוינסק.

סבו (מצד אביו): הגאון ר' חנניה. **אביו:** ר' שמשון קלונימוס קלמן (למדן גדול ומרביץ תורה, בעל צדקה ומכנים אורחים). **אמו:** מרת אסנת. **אשתו:** מרת חיה (בת ר' צבי פליטאל מקובסקי מביאליסטוק; נישא בהיותו כבן 17). **בנותיו:** בת יחידה (נישאה לגאון ר' אברהם לופטבר; בעל 'זרע אברהם'- שניהם נפטרו בדמי ימיהם). מרבותיו: הגאון רבי משה דנישבסקי. **חברותא:** הגאונים רבי יוסף זונדל הוטנר, רבי יום טוב ליפמן הלפרין, רבי יצחק ליב גרוסברג (מחבר 'שי למורא' על מסכת בכורות). **מתלמידיו:** רבי שפטיה (שעפטיל) הלוי סגל, רבי לוי פאלאצק, רבי חיים זאב חאראש. **מספריו:** **אור שמח**- חידושים וביאורים על 'משנה תורה' לרמב"ם **משך חכמה**- פירוש וחידושים על חמישה חומשי תורה (השם 'משך' הוא גם ראשי התיבות מאיר שמחה כהן; נדפס לאחר פטירת רבינו) **יקונטרס זיקה**- בענייני זיקה בייבום **חידושי רבינו מאיר שמחה**- על מסכתות מהתלמוד הבבלי והירושלמי.

שני בחורים מהעיר דווינסק, הגיעו לרבינו, כששתי בעיות מציקות להם: השניים היו אמורים להתייצב בזמן הקרוב לגיוס בעיירה "עזריע" הסמוכה לדוינסק, וביקשו להשתחרר מהשירות. כמו כן היה בדעתם להגר לארה"ב, ובאו לשאול בעצתו. לאחר שסיפרו את מבוקשם, ענה להם בתחילת דבריו, על שאלתם השנייה: **"עתידיה תורה שתתאכסן גם בעולם החדש"**. ובאשר להתייצבותם לצבא, ייעץ להם כך: אחד מהבחורים היה בעל קומה רגילה, ואילו השני היה גבה קומה. **לבעל המידה הבינונית הציע לשחד את המודד בחמישה רובלים.** ולשני אמר, **שאין לו מה לדאוג, כי גם הוא כבר ישוחרר**

בחינם. השניים עזבו את ביתו של רבי מאיר שמחה כשהם שמחים ומעודדים. יום קודם להתייצבותם, נסעו הבחורים ל"עזריע", ושכרו שם בית ללון. באמצע הלילה נשמעו נקישות על דלת אותו הבית. כשנפתחה הדלת, הופיעו בפתח, שני נכרים, שבקשו אף הם מקום ללון. בראותם את שני הבחורים היהודים, פתחו האורחים בשיחה עמהם, וביקשו לדעת, מה מעשיהם במקום. סיפרו להם השניים, כי למחר הם עומדים להתייצב למבחני הצבא. אמרו להם שני האורחים: 'אנחנו חברי הוועדה הבוחנת, ואחד מאתנו הוא 'המודד'. הצעירים ראו בזה השגחה פרטית, ואמונתם התחזקה שעצתו וברכתו של רבינו, אכן תתקיים בהם. למחרת, עם בוקר, טרם צאתם מהמלון, נתן הבחור בעל הקומה הבינונית חמישה רובלים לידי ה"מודד". כשהגיעו השניים ללשכת הגיוס, העמיד ה"מודד" את הבחור תחת מוט המדידה, וקרא: **"הוא אינו במידה, קומתו למטה מהנורמה!"** והבחור שוחרר. אחר כך העמיד ה"מודד", את הצעיר השני למדידה, וקבע, כי **קומתו גבוהה מהמקובל בצבא... וגם הוא שוחרר.**

מי ילדותו כבר התפרסם לעילוי מופלא ושקדן עצום. הגאון רבי יוסל'ה חריף, שהיה רב העיר בלטרמנץ, סיפר שכאשר רבי מאיר שמחה היה נער צעיר עלה פעם לאחר ערבית לאצטבא של בית הכנסת, לעיין באיזה ספר, שהיה למעלה, ועמד רגל אחת על הסולם והשני על האצטבא, ועמד וקרא בספר, הציבור לא הבחין בו שהוא שקוע בפינת היכל בית-הכנסת, ולאחר שלמדו את השיעורים הקבועים, קרוב לחצות הלילה, סגרו את בית-הכנסת.

כשחזרו באשמורת הבוקר לומר תהילים ואח"כ למדו עוד 'חברת ש"ס' דף גמרא ו"חברה משניות' את פרק המשנה, ואח"כ התפללו, והאור החל בוקע, אז הבחינו בדמותו על האצטבא, ובהלו וקראו לו בקול: 'מאיר שמחה' לה רד! הוא לתומו חשב, שהשמש רוצה עכשיו לנעול את בית-הכנסת לאחר השיעורים, בראשית הלילה, וענה בקול: 'אני תיכף יורד, תמתין רגע ואל תסגור!' כלומר: הוא למד כל הלילה בהתעמקות והתבוננות כזאת, שלא הרגיש כלל שעבר כל הלילה!

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב אברהם חיים ראטה (רוט) זצ"ל

המקובל האדמו"ר הרב אברהם חיים ראטה (רוט) זצ"ל- נולד בי"ד באדר א' ה'תרפ"ד (1924) בברגסז (אוקראינה) לאחר ברכתו של הרה"ק ר' צבי אלימלך מבלאז'וב. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלתה משפחתו לארץ ישראל ואביו ייסד בית מדרש בשכונת מאה שערים בירושלים. מילדותו ניכרו בו גיוני קדושה מיוחדים וחריפותו והתמדתו היו לשם דבר. בשנת ה'תרפ"ט חזרו לחו"ל ובשנת ה'ת"ש בתחילת מלחמת העולם השנייה עלו לארץ עם האוניה האחרונה שנסעה לארץ ישראל. לאחר פטירת אביו ב'ו' בניסן ה'תש"ז (1947). חלק מחסידיו פנו לגיסו, ר' אברהם יצחק קאהן (שהקים את חסידות 'תולדות אהרן' ע"ש אביו, ר' אהרן ראטה) וחלקם פנו לרבינו וביקשו ממנו לשמש כאדמו"ר והוא נענה.

עוד בצעירותו זכה להערצה מגדולי ישראל, ה'בבא סאלי' זיע"א היה קם לכבודו ומכריז שקבלתו היא כקבלת פני משיח, ואף ביקשו שיאמר אחריו קדיש. נודע כתלמיד חכם ירא שמיים ובעל תפילה. זך המידות, בקי בכל מכמני התורה ומקובל גדול. ענוותן מופלא והסתיר את מדרגתו. פעם בשנה סיים את הש"ס, בכל שנה וחצי סיים את ד' חלקי שו"ע עם נושאי כליו, בנוסף לסדריו בזוהר, בקבלה ובספרי יראה וחסידות. העיד הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א כי רוח-הקודש הייתה מדברת מתוך גרונו הטהור, וכמה פעמים באמצע אמירת דברי תורה היה מבאר דברי קבלה, ובאמצע הפסיק ועבר לדבר ד"ת אחרים באומרו כי עד כאן מרשים לו לגלות מן השמיים בעניין זה. הכרת הטוב של רבינו הייתה מופלאה. בשנת ה'תשל"ו (1976) עבר לבני ברק, שם התגורר במשך רוב ימות השנה ובה הקים בית מדרש ושיבה. בשנת ה'תשע"ב עבר התקף לב ולאחר כשלושה חודשים התבקש לבית-עולמו. נפטר ב-ה אלול ה'תשע"ב (2012). שימש באדמו"רות כ-66 שנים ובמשך זמן זה העמיד אלפי תלמידים. חי כ-88 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. לאחר פטירתו כונה ה'חוקי חיים'.

אביו: האדמו"ר רבי אהרן (מייסד חבורת שומר אמונים). **אמו:** מרת סימא. **אשתו:** מרת בתיה חיה (בת האדמו"ר רבי מרדכי גולדמן מזוהיל). **ילדיו:** האדמו"רים רבי רפאל אהרן (האדמו"ר משומרי אמונים בבני ברק), רבי גדליה משה (האדמו"ר משומרי אמונים באשדוד), רבי שלמה (האדמו"ר משומרי אמונים בירושלים), רבי יעקב יצחק (האדמו"ר משומרי אמונים בקריית גת). **בנותיו:** מרת דינה (נישאה לאדמו"ר רבי יצחק יחיאל פאנעט מדעש בני ברק), מרת גיטל (נישאה לאדמו"ר רבי דוד צבי שלמה הורנצ'יק מרדושיץ), מרת יענטא (נישאה לאדמו"ר רבי אורי גלדצה"לר מסאמבור), מרת רייזל (נישאה לאדמו"ר רבי ישראל שטרן מנעשכיז-אשדוד), מרת דבורה (נישאה בזיווג שני לאדמו"ר רבי יצחק אהרן קארף מזוהיל-מז'בוז'), מרת ברכה. **מרבותיו:** האדמו"רים רבי אהרן (אביו), רבי אהרן רוקח מבעלז. **מספריו:** **יחוקי חיים**- על התורה **יאמרי קודש**- על התורה (חמישה כרכים) **יעולת שבת**- מדברי תורתו **הליכות קודש**- על שבת ומועדי השנה **ישיבי חוקי חיים**- על התורה **מקראי קודש**- על מועדי השנה והימים הנוראים **אברהם בעודנו חי**- נכתב על רבינו.

סיפור תלמידו הגאון החסיד רבי אלחנן יעקב דוד הכהן רבינוביץ שליט"א באחת השנים שנסע רבינו לתפרח, עדיין הייתי בחור צעיר לימים ועוד לא זכיתי לשמש בקודש פנימה. הרבי הורה שבשבתות יצטרף אליו מניין מצומצם בלבד של אברכים (ולא בחורים). וכך היה. אולם, חלפו כמה וכמה שבתות, ונפשי צמאה להסתופף בשבת בצל קודשו.

בליבי גמלה החלטה נחושה, כי יהיה מה שיהיה, אני נוסע. אחד המשמשים שאירגן את הנסיעה, הואיל להכניס אותי במניין הנוסעים. הרכב יצא לדרכו, והנהג הציע שהפעם יסע דרך חברון (בשונה מהדרך הרגילה). היה זה קודם עידן הפלאפונים, ומיותר לציין שמלבד הנוסעים ברכב לא ידע אף אחד שמסלול הנסיעה שונה. בדרך אירעה תקלה, כשהיינו בחברון הנהג איבד את דרכו. לאחר זמן מצא את הדרך הנכונה, והגענו לחיים ולשלום לתפרח. והרי זה פלא, כשעברנו ליד הדירה של רבינו, יצא לקראתנו המשב"ק הרה"ח ר' דוד בינט ופנה ואמר: "נסעתם דרך חברון". היינו אחוזי השתוממות, מניין נודע לו זאת? השיב ואמר ר' דוד: "הרבי אמר לי לפני שעה קלה שהוא מודאג מאוד, מכיוון שנסעתם דרך חברון..."

בשנת ה'תשס"ה, כשבע שנים לפני פטירתו של רבינו, חלה יהודי מארה"ב בשם ר' חיים ליכטשיין ל"ע במחלה קשה. ביקש היהודי ברכה וישועה אצל רבינו, שענה לו והורה לו להגיע לחתונת אחד מצאצאיו ויהיה נוכח שם בשעת המצווה טאנץ ובעז"ה תעלה לו ארוכה. לאחר כחצי שנה התקיימה שמחה בבית רבינו, ורבינו אמר לנכדו ראש הישיבה להודיע לר' חיים שביום י' אלול תתקיים שמחת הנישואין. ר' חיים חפץ להשתתף בשמחה אולם רופאיו לא אפשרו לו לצאת ולנסוע לחתונה באומרם כי אין לו סיכוי לחיות יותר מכמה שבועות. כשמע זאת רבינו, ביקש להשיב כי כדאי לו להשתתף. ואכן בא החולה לחתונה, וזכה עוד לפני החופה להתברך על ידי רבינו.

עם תום ימי השבע ברכות בא מרן ראש הישיבה בברית האירוסין והיהודי מארה"ב התקשר לרבינו כדי לברכו ברכת 'מזל טוב'. ענה לו רבינו: "לחתונה הזאת כבר תבוא בריא ושלם". ואכן כך היה. כעבור מספר חודשים הגיע היהודי כשהוא מהלך כאחד האדם. כאשר ניגש לקבל יין מרבינו בסעודת החתונה, אמר לו הצדיק: "דע לך כי אני נושא אותך על כתפי". בעת אשר הוטמן גופו הטהור של רבינו, ביום הסתלקותו, בעת סתימת הגולל, השיב ר' חיים את נשמתו לבוראו. אכן, רבינו נשא אותו על כתפיו כל עוד חי בעלמא הדין.

בשנת ה'תשל"ט היה רבינו בשוויץ ובמוצש"ק בסעודת מלווה מלכה דיבר הרבה בשבחו של האדמו"ר מסאטמר עד עלות השחר ובירך ברכת המזון והיה זה פלא אולם לאחר ברכת המזון התקבלה הידיעה שהאדמו"ר מסאטמר נסתלק מן העולם ואז הבינו את דברי רבינו. תודתנו נתונה לגה"צ הרב גמליאל רבינוביץ שליט"א (מח"ס 'גם אני אודך') על לנו לעזר רב בהכנת המאמר הנפלא על הצדיק.

קרדיט תמונה: יעקב135, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

הצדיק רבי משה אהרן פינטו זצ"ל - נולד ביום הושענא רבה בשנת ה'תר"ע (1910) בעיר מוגאדור שבמרקו. צדיק קדוש וטהור. עובד את השי"ת ומתחבד עם קונו. מלומד בניסים ונפלאות. מזכה הרבים. כבר בהיותו נער צעיר לימים ניכרה בו אחת המידות האציליות ביותר – מידת הענווה. התפרסם במיוחד בזכות עבודת ה' התמימה שלו ובעובדה המפליאה כי בטרם מלאו לו עשרים שנה קיבל על עצמו, במצוות אביו הקדוש, להסתגר בחדר אחד ולפרוש מענייני העולם הזה במשך כארבעים שנה. במהלך עשרות השנים הללו עסק בתורה בהתמדה עצומה. בין ארבעת כותלי חדרו התעלה במעלות הקדושה והטהרה, כשהוא מרוחק מענייני העולם החיצון וממעט בצורכי הגוף והחומר, וכל מאווייו ורצונותיו היו קודש לעבודת ה' יתברך. כתוצאה מהתעניות והסיגופים הרבים הייתה בריאותו רופפת, והוא סבל מכאובים וייסורים רבים, אך קיבל אותם בשמחה והיה אומר שייסורים אלו יהיו לרפואתם ולישועתם של עם ישראל.

הצטער בצער הזולת. ביתו היה פתוח לרווחה לכל מר נפש שבא להשיח בפניו את צרותיו. האזין במאור פנים וברכו. רבים נושעו מברכותיו. בביתו הצנוע קיבל כל מי שפנה אליו לעזרה ולא מנע מאיש להיכנס לביתו, הן איש והן אשה. לאחר כארבעים שנות התבודדות יצא להנהיג את הציבור, ובהמשך עלה לארץ והתיישב באשדוד. ארבע שנים לפני פטירתו הפקיד, על פי המסורת, אצל מר אמיל דבדה מאשדוד מכתב חתום וסגור. לאחר פטירתו פתחו את המכתב ונמצא כתוב בו: **"ונראה לי עת פקידה ביום ה' אלול תשמ"ה"**. ואכן, רבינו התבקש לבית עולמו בדיוק בתאריך שנקב בו. במכתב ציווה גם לקבור אותו באשדוד ונתן הוראות מדויקות כיצד לנהוג לאחר פטירתו. נפטר בה' אלול ה'תשמ"ה (1985). חי כ-75 שנים. ציונו בבית העלמין באשדוד.

סבו (מצד אביו): הצדיק רבי יהודה פינטו ('רבי הדאן'). **אביו:** הצדיק רבי חיים השני ('רבי חיים פינטו הקטן'). **אשתו:** מרת מזל טוב מדלן. **ילדיו:** הצדיקים רבי חיים שמעון (רבה של אשדוד וקריית מלאכי), רבי דוד חנניה (ראש מוסדות 'אורות חיים ומשה'), רבי דניאל עזר, רבי יעקב ישועה (ראש מוסדות 'נתיבי חיים ומשה'). **אחיו:** רבי מאיר, רבי רפאל. **מספריו:** **ישנות חיים** - תולדות ומורשת צדיקי משפחת פינטו • **והאיש משה** - קווים לפועלו של רבינו • **רבינו משה אהרן פינטו זצוק"ל** - נכתב על רבינו • **אנשי אמונה** - תולדותיהם, חייהם ופועלם של צדיקי בית פינטו, ובכללם רבינו.

הדבר היה בימי חול המועד, כאשר ידיעה נוראה התפרסמה בתפוצות ישראל. **אדם עשיר עמד להקציב סכום גדול של כסף למחבלים לכל הורג נפש מישראל, בתוספת פרס גדול.** מששמע על כך רבינו, חרה לו מאוד מהידיעה הנפשעת, כי דם יהודי יהיה הפקר בידי שכירי חרב. כל אותם הימים היה שרוי בביתו בתענית. באותם ימים היה הרב שקוע עמוק במחשבותיו ומזיע מאד. לפתע התעורר הרב ממצבו זה, קפץ ממקומו ואמר: **'יהא רצון שיאבדו כל אויביך ה'.**

לאחר מספר שעות פורסם בכל העולם, כי אותו אדם מת בתאונת דרכים. או אז הובנו הדברים לאשורם, והכל ידעו, כי רבינו פעל גדולות ונצורות להציל את עם ישראל מהרבה גזירות רעות. אלא שאותו מעשה נשכח לאחר מכן, כיוון שזו הייתה דרכו של הצדיק רבי משה אהרן. **תמיד התפלל לקדוש ברוך הוא, שכל אותם מעשי ניסים אשר נעשים בישראל בסיבות - יישכחו ולא יעשו רושם באנשים,** ואמנם המעשה נשכח, אך ידוע ומפורסם הדבר, כי כל זאת היתה מאת הצדיק להגן על כל עם ישראל.

שעת צהריים, בבית רבינו, הרבנית נכנסת לחדרו ואמרה לו: **"סלח לי, בעלי היקר, כי מפריעה אני בענייני חולין. אולם ידוע, שאם אין קמח אין תורה. אני זקוקה לשמן וסוכר עבור ארוחת צהריים. אודה לך, אם תוכל לדאוג לכך, שהמוצרים יגיעו אלי בדקות הקרובות"** - "בשמחה רבה", ענה לה הרב והוסיף, **"בעזרת ה' תוך זמן קצר יגיעו המצרכים אל ביתנו"**. רבינו פנה אל אחד ממקורביו, שבא מעיר אחרת, וישב בקושי, כי יואיל לתת בעבור הרבנית שמן וסוכר, והבא אותם לביתו. האיש, שמח לגרום ולו טובה קטנה לרב, התארגן לדרכו, לפני שיצא לדרך פנה לרב ושאל: **"איך אדע מיהו ר' שלמה וויצמן? ואיך אמצא את מרכז ב'?" והלא אינני תושב העיר?"** - "רבינו זצוק"ל השיבו, "קח את האופניים וסע לדרכיך להיכן שישאו אותך רגליך. באותו רגע שתראה, כי אירע תקר באחד מגלגלי האופניים דע לך, כי זהו מקום חנותו של ידידנו ר' שלמה ויצמן".

האיש שהיה חדר באמונת חכמים, מיהר אל האופניים והחל לדווש את דרכו. לאחר כמה דקות של נסיעה אל הלא נודע, **בוט! פנצ'ר אירע בגלגל האופניים.** האיש עצר, ועל המדרכה לידי הוא רואה חנות מכולת, שבפתחה עומד אדם. **"האתה זה ר' שלמה ויצמן?"** שאלו האיש. "אכן כן". ענה לו ר' שלמה ויצמן ושאלו, "מה הביאך אליי?", האיש שח לו את כל סיפור המעשה ואת דבר השליחות, שהטיל עליו הרב. ר' שלמה וויצמן מיהר חיש לסייע לאדם, לתקן את התקר בגלגל, ואף הוסיף לו את המצרכים, אשר ביקש רבינו להביא אל הבית. לאחר כל זאת עשה האיש את דרכו חזרה אל בית הרב, כאשר כל כולו חרדת קודש מפניו של הרב הקדוש, אשר משדד למענו את מערכות הטבע בהבל פיו.

בוקר יום הכיפורים ה'תשל"ד. עם ישראל עדיין לא יודע, כי בעוד שעות אחדות עומדת לפרוץ מלחמה נוראה בין ישראל לצבאות ערב, אשר תגבה מחיר כבד של הרוגים ופצועים. רבינו פוסע יחד עם בנו הרב חיים שליט"א, לבית הכנסת באשדוד. בדרכו אל בית מקדש מעט שואל לפתע הצדיק את בנו: **"האם יש מקלט בסביבה?"** הרב חיים, תמה מעצם השאלה, משיב: "כן, יש".

אבל בד בבד עם זאת שואל הבן את אביו הצדיק: **"מדוע אתה מתעניין כעת לדעת אם יש כאן מקלט?"** - "דע לך בני" - משיב לו האב - **"כי היום תופר קדושתו של יום הכיפורים. קול אזעקה יישמע בעיר ובכל הארץ, ואנשים יחרדו וירוצו למקלטים. משום כן התעניינתי במיקום המקלט"**.

הרב אף הוסיף: **"המלחמה אמנם תהיה קשה, אבל בזכות היום הקדוש, ובזכות צערם ותפילתם של המוני בית ישראל, יושיע ה' אלוקים את עמו ישראל, שיתגבר על אויביו וינצח אותם"**. שעות אחדות לאחר מכן, בשעה 13.50 בצהריים, פילחה האזעקה את הדממה, והמוני בית ישראל נחפזו אל המקלטים - החלה מלחמת יום הכיפורים.

היה זה בעיצומו של חג השבועות בשנת תשמ"א. כמנהג הנהוג בכל חג שבועות, עמדו המתפללים בבית הכנסת של רבי משה אהרן זיע"א ליד ארון הקודש, וקראו את ה"כתובה" - בין ישראל לאבינו שבשמים. לפתע, קטע שאון של מטוסי קרב של חיל האוויר הישראלי את אווירת החג וניגון המתפללים. המטוסים חגו מעל אשדוד והתרחקו דרומה.

הרים הרב את ידיו השמימה, וקרא בהתלהבות: **"צאתכם לשלום ובואכם לשלום, ולא תבוא שום תקלה על ידיכם כלפי אדם וכלפי שמים. למרות שהייתם יכולים לבצע את משימתכם גם ביום חול, ולא דווקא בחג מתן תורה, הנכם מקיימים כעת את המצווה: 'כל המציל נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא'. מי יודע כמה נפשות רבות אתם מצילים בפעולתכם"**.

הקהל התפלא, ולא הבין אל מה ירמזו דברי הרב, ומה הוא רעש המטוסים. ואולם, במוצאי החג התבררו הדברים לאשורם. היה זה לאחר שפורסם בישראל, כי מטוסי חיל האוויר הישראלי הפציצו בהצלחה בסייעתא דשמיא את הכור הגרעיני בעיראק, ושוב בשלום לבסיסים, מהפעולה הנועזת והמסוכנת.

עשר שנים לאחר מכן, נודעו גם דבריו האחרונים של הרב, שאמר: **"מי יודע כמה נפשות רבות אתם מצילים בפעולתכם"**. היה זה בשנת תשנ"א, בחודש שבט, אז פרצה מלחמת המפרץ, והרודן העיראקי הפציץ את ישראל בטיילי סקאד. בשעה זו זכתה אותה פעולה של שבועות תשמ"א להערכה מחדש.

הכל הכירו בחשיבותה, גם אלו שבשעתו מתחו עליה ביקורת. שכן, לולא זאת מי יודע מה היה עלול לעשות אותו רודן לישראל, באם הכור היה עומד על תילו. ואכן בפעולתם הצילו מטוסי חיל האוויר נפשות רבות מישראל. וכמובן הכל בזכות היום הקדוש שהוא יום זמן מתן תורתנו הקדושה, ובזכות תפילותיהם של כל הצדיקים.

כאשר הרב היה בלוס-אנג'לס, התארח הרב אצל משפחת אפללו. ראש המשפחה, שהכיר את רבינו עוד ממרוקו, חרד לכבודו ואירחו כיד המלך, כמתבקש. במשך ימים היה ספון רבנו בבית, כאשר יצא רק למספר ביקורים ולבית הכנסת. בני המשפחה נהגו להיכנס לעיתים מזומנות כדי לשאלו בענייני השעה או בשביל לזכות בראיית זיו אור.

באחד הלילות, הפנה רבינו בקשה חריגה לבני המשפחה. "אבקש מכם", אמר, **"לבל יכנס איש הלילה לחדר השינה שלי"**. בני המשפחה נענו כמובן בחיוב למרות הפליאה העצומה, שהייתה להם. באמצע הלילה, אחד הילדים הקטנים מבני הבית עבר ליד חדרו של רבנו, לפתע רואה הוא, כי מהדלת יוצא שביב של אור חזק ובוהק, כמהופנט התקרב הוא יותר ויותר אל פתח הדלת.

שביב האור שראה, השכיח מהילד את אזהרתו החמורה של הרב לבני הבית **והוא התפתה לפתוח את הדלת ולהיכנס אליה**. הילד פתח את הדלת, ולפתע שוד ושבר! **האור החזק שבקע כמכת סנוורים הכה בעיניו של הילד והוא איבד את ראייתו**. כסומא באפילה גישש את הדרך לחדרם של הוריו, שפרצו בבכי. אולם, לנוכח האזהרה החמורה, שהשמיע להם הרב פחדו להיכנס אל חדרו, וכך העבירו הם את הזמן עד עלות הבוקר.

מיד כשהפציע השחר, ניגש הרב שכל רז לא אניס ליה, אל חדרו של הילד ואמר לו: **"מדוע נכנסת אל חדרי הלילה, ואנוכי ציוותי אותך שלא להיכנס אל החדר? עתה דע לך, כי רק בגלל הכרת הטוב, אשר אני רוחש להוריך, שאירחו אותי ואת הרבנית בצל קורתם, אחרוג ממנהגי ואעתיר בעדך עד שתבריא"**. הרב נכנס לחדרו וסגר הדלת בעדו, בתוך החדר פעל מה שפעל - ומקץ זמן קצר הידפקו בני הבית על דלתו תוך שהם קוראים, **"הילד רואה!!! הילד רואה!!!"**.

רבים הנושעים בזכות הצדיק גם לאחר פטירתו, ועל כך יעיד הסיפור המופלא הבא: "מה אירע?", חשב לעצמו ר' יעקב כשצלצל הטלפון. על הקו היה הרווי סמדה מצרפת. הוא סיפר: "בני דן, חלה באופן פתאומי. איננו יודעים, מה יש לו. לפני מספר ימים רגלו החלה לכאוב בצורה חזקה. הלכנו לכל הרופאים המומחים בתחום, ואף אחד מהם לא הצליח למצוא מזור למחלתו. לא זו בלבד, אלא שגם לעלות על שורש הבעיה עד עכשיו לא השכילו. רק עכשיו אמר לנו, אחד הפרופסורים הגדולים בצרפת, שהילד ביקר במרפאתו, כי הוא חושש, ששורש מחלתו הוא במוח". הרב הרגיע אותו ואמר, כי ישים את מבטחו בהקב"ה והוסיף: **"בעזרת ה' אעתיר בתפילה מידי יום"**.

לבני המשפחה היתה בקשה נוספת: **"כבוד הרב, עשה עימנו חסד, וילך כבודו להרעיש עולמות במקום מנוחתו של אביך הגדול, אולי בזכותו יחוס הקב"ה ויציל את רגלו של הילד לחיים טובים ולשלום"**. "אלך לשם" הבטיח להם הרב. ואכן מיד עם הגיעו ארצה, פנה רבי יעקב אל קברו של רבינו עם בקבוק שמן קטן. את בקבוק השמן הניח הרב על הציון למשך יממה - ובד בבד המתיק תפילה לרפואת הילד. כשסיים הרב יצא והותיר את בקבוק השמן באוהל הצדיק. למחרת, שב הרב אל ציון רבנו, לקח את בקבוק השמן ונסע ללא דיחוי לצרפת. מייד בהגיעו לפריס פנה לבית המשפחה, ובהגיעו לשם, נכנס לבית וראה את הילד דן, כשהוא צולע וצועק. מייד ציווה הרב על אימו של הילד למרוח את השמן על רגלו. **השמן נמשח על רגלו, ובאותה שנייה ממש הפסיק הילד לצלוע ואמר, "הרגל לא כואבת לי"**. ההורים ההמומים מנס גלוי, שאירע לבנם היקר, שבו אל הפרופסור הגדול, שבדק את הילד ואמר, **"אינני יודע מה עשיתם, אבל לילד אין כלום!"**.

שעת צהריים, לפתע נכנס אל בית המדרש שהוקם לזכרו של ר' משה אהרן זצוק"ל אדם אשר במבט ראשון נראה היה, כי אין לו קשר למקום, שמו הוא חיים כהן ומתגורר באזור המרכז. מסתבר, כי האיש היה צריך לעבור ניתוח מסוכן בִּפְּגֵד. יומיים לפי מועד קיומו של הניתוח, החליט האיש לעלות על ציונו של אביו בבית-הקברות באזור המרכז, כדי להעביר בתפילה להצלחת הניתוח.

מכיוון והאיש היה כהן, הוא לא יכול היה להיכנס לבית העלמין. הוא החליט להתפלל בכניסה אל בית העלמין. בידיו, החזיק בנר תוך שהוא מקווה, כי מאן דהוא יזדמן לפניו ויזיל להדליק עבורו את הנר בקבר אביו. הזמן עבר, ואיש לא נקרה בדרכו של האיש, שכבר כמעט ואמר נואש. לפתע, **הוא ראה אדם זקן, שלא היה מוכר לו כלל, הזקן היה לבוש בגלבייה לבנה, הוא ניגש אליו ואמר לו: "מה אתה עושה כאן? מה אתה צריך?". "אני צריך, שמישהו ידליק עבורי נר בקברו של אבי" ענה האיש.**

"תביא את הנר, ואדליק אותו בעבורך. שמי הוא משה פינטו, ואני הבן של ר' חיים פינטו. תלך לעשות את הניתוח, ותקום ממנו בריא ושלם". האיש לא הכיר כלל את רבני משפחת פינטו, הודה לזקן בנימוס ועזב את המקום. בסופו של אותו היום, הגיע האיש לביתו, ואישתו התעניינה באירועי היום כפי שעברו עליו. לתומו סיפר לה, על מה שעבר ועל זקן בשם 'משה פינטו' שנאות להדליק עבורו את הנר בבית העלמין. אמרה לו האישה "אינך יודע מי זה רבי משה פינטו? **הוא הוא בנו של רבי חיים פינטו זצוק"ל. שמך הוא חיים, ואתה נקראת על שמו של רבי חיים פינטו זצוק"ל, אין זאת, אלא שרבי חיים פינטו שלח את בנו מעולם האמת עד אליך על מנת לברך אותך".**

הלך האיש לבית הרפואה והרופאים ביצעו בו את הניתוח. הניתוח עבר בשלום כפי הבטחתו של רבינו. מיד לאחר שהחלים מהניתוח אמרו לו הרופאים: "הניתוח עבר עליך בהצלחה, ואתה חופשי ללכת". האיש נסע מיד לאשדוד לאוהל של ר' אהרן. כשראה האיש את תמונת רבינו הנמצאת באוהל, קפץ ואמר: **"זה הזקן אשר ראו עיני".** לאחר שסיים לשפוך תפילה נרגשת בציונו של רבינו, מיהר אל ה'כולל' אשר שוכן בישיבה הקדושה ממול לבית העלמין, ושח את סיפור המעשה לאברכים ששהו במקום והם שהעבירו את סיפור המעשה.

היה זה ביום רביעי. ר' יעקב נמצא בציונו של רבינו הקדוש, קורא פרקי תהילים. בעיצומם של קריאת המזמורים מתקבלת שיחת חוץ. על הקו היה ג'ו- אקים לוי, "אני מתקשר משוויץ", אמר, "אבי עובד כמנהל בנק. בבוקר עם פתיחת יום העסקים בבנקים הגיע אבי לעבודה כמידי יום, אולם הוא חש ברע. הוא ביקש מהמזכירה שתלך להביא עבורו משכך כאבים. המזכירה שבה כעבור מספר דקות כשהכדור לצד כוס מים בידה. **לתדהמתה היה אבי שרוע בעילפון מוחלט על רצפת המשרד.** היא מיהרה לחייג לשירותי החירום הרפואיים, שפינו את אבי באופן מיידי. בבית-הרפואה התברר כי **אבי עבר אירוע מוחי. הרופאים טוענים, כי אין סיכוי שישרוד את האירוע הקשה".**

רבי יעקב אמר לבן המודאג כי בתפילתו על ציון ר' משה אהרן פינטו **הוא בטוח כי נס גדול יתרחש, ואביו זצ"ל לא יתן שאנשי שלומו ייזקו.** "עד סוף השבוע אביך יתעורר". ביטא בנו של רבינו את ההרגשה הפנימית שלו. הבן סבר וקיבל, ונפנה אף הוא להעביר בתפילה לבורא עולם, שבזכות הצדיק המקובל ר' משה אהרן פינטו זצוק"ל יחוס וירחם על אביו.

הגיע יום שישי, ומאומה לא השתנה. עדיין היה שקוע האב בתרדמת חזקה. ההבטחה והתפילה נראתה רחוקה מלהתממש. אולם, **בדיוק בשעה 16:00 זמן קצר לפני כניסת השבת, פקח האב את עיניו בפעם הראשונה מאז האירוע המוחי, שתקף אותו. אט אט התאושש מצבו והוא שב לאיתנו. לבני המשפחה לא נותר אלא להתפלל תפילה נוספת על ציונו של רבנו זצוק"ל כשהפעם הם מתפללים תפילת הודיה מעומקי הלב לבורא עולם.**

הלך האיש לבית הרפואה והרופאים ביצעו בו את הניתוח. הניתוח עבר בשלום כפי הבטחתו של רבינו. מיד לאחר שהחלים מהניתוח אמרו לו הרופאים: "הניתוח עבר עליך בהצלחה, ואתה חופשי ללכת". האיש נסע מיד לאשדוד לאוהל של ר' אהרן. כשראה האיש את תמונת רבינו הנמצאת באוהל, קפץ ואמר: **"זה הזקן אשר ראו עיני".** לאחר שסיים לשפוך תפילה נרגשת בציונו של רבינו, מיהר אל ה'כולל' אשר שוכן בישיבה הקדושה ממול לבית העלמין, ושח את סיפור המעשה לאברכים ששהו במקום והם שהעבירו את סיפור המעשה.

האדמו"ר רבי דוד צבי שלמה בידרמן מלעלוב זצ"ל, המכונה ר' דוד-ל נולד בפשעבור שבוולין בשנת ה'תר"ד (1843). לפי אחת המסורות נולד ב-י"ד בתשרי, ולפי גרסה אחרת ב-כ"ג בתשרי. נקרא דוד צבי שלמה: דוד, על שם אבי סבו האדמו"ר רבי דוד מלעלוב; צבי, על שם רבי צבי, בנו של ה'חוצה מלובלין'; שלמה, על שם האדמו"ר ר' שלמה, אביו של ר' דוד מלעלוב. בהיותו כבן שש עלה לארץ ישראל עם אביו וסבו, האדמו"ר ר' משה מלעלוב, בסביבות שנת ה'תר"י-ה'תרי"א (1850). בדרכם ביקרו בחצר האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין בסדיגורה. על פי המסורת התפעל הרוז'ינר מהילד ואמר עליו דברים מופלגים. בירושלים גדל בתורה ובעבודת ה'. בצעירותו נסע אל האדמו"ר רבי אהרן פרלוב מקרלין, בעל 'בית אהרן', שהיה לרבו המובהק, ולאחר שובו לירושלים ייסד בית מדרש לחסידי קרלין והשפיע על נוסח ומנהגי התפילה בחסידות לעלוב.

לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרמ"ג (1883) ביקשו חסידי לעלוב לקבלו עליהם כאדמו"ר, בענוותנותו סירב בתחילה. בשנת ה'תרמ"ז (1887), לאחר פטירת דודו ר' יצחק דוד ובהפצרת אמו, נעתר והחל לנהוג באדמו"רות. הנהיג את חסידי למעלה משלושים שנה. גאון בנגלה ובנסתר. בקי בתורת הקבלה. חסיד ופרוש. ענוותן מופלא. דבקותו בתפילה הייתה עצומה. רבים באו לראות את תפילותיו ולהתברך מפיו. נודע כבעל מופת ומלומד בניסים. דאג לעניים, ליתומים, לאלמנות ולשבורי לב, ובעצמו חי חיי דוחק ועניות. קהילת הספרדים בירושלים ביקשה להכתירו ל'חכם באשי', אך רבינו סירב.

פעל רבות למען הציבור בירושלים. עמד בנשיאות כולל פולין ופעל להקמת שכונת 'בתי ורשה' עבור תלמידי חכמים עניים מיוצאי פולין. אף שהיה ממונה על כספי הכולל, הקפיד שלא ליהנות מהם לצרכיו הפרטיים. נמנה עם מייסדי ישיבת 'חיי עולם' ועם מייסדי בית הדין החסידי בירושלים. תיקן וסידר את נוסח התפילה בחסידות לעלוב. בחודש אדר ה'תרע"ח (1918) חלה בדלקת ריאות קשה ונפל למשכב. מצבו הידרדר עד שמקורביו חששו כי הגיעו רגעי האחרונים, אך לפתע חל שיפור והוא התאושש. לאחר מכן אמר למקורביו: "הגיעה כבר שעת והייתי לא רחוק מ'שער ציון', אלא שהוסיפו לי עוד חצי שנה של חיים כדי שאספיק לעקור מכשלה מסוימת". ואכן, כחצי שנה לאחר מכן התבקש לבית עולמו ב-ה' באלול ה'תרע"ח (1918). חי כ-74 שנים. ברגע פטירתו נעצרו כל השעונים בביתו. ציונו בהר הזיתים בירושלים. לפי צוואתו, על מצבתו נחקקו שמו ותאריך פטירתו בלבד, ללא תואר. הרב ביקש שיקיימו בו לאחר פטירתו ארבע מיתות בית דין. את מקומו בהנהגת לעלוב מילא בנו האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע.

סבו (מצד אביו): האדמו"ר רבי משה מלעלוב. **אביו:** האדמו"ר רבי אלעזר מנחם מנדל מלעלוב. **אמו:** מרת פייגא מאטיל. **אשתו:** מרת מרים פרומה (בת רבי נח פינחס הלוי הורוויץ ממאגורב). **ילדיו:** ר' יעקב יוסף, ר' פינחס, האדמו"ר ר' שמעון נתן נטע (ממלא מקום אביו באדמו"רות לעלוב). **בנותיו:** מרת מלכה עכסה, מרת רבקה רחל (נישאה לר' אברהם שלמה אדלר). **אחותו:** מרת דבורה גולדה (נישאה לרבי יהושע אהרן מנחם אדלר). **מרבנותיו:** האדמו"רים רבי משה מלעלוב (סבו), רבי אהרן פרלוב מקרלין (בעל 'בית אהרן'). **מתלמידיו:** הגאונים רבי ישראל יצחק הלוי רייזמן (לימים ראב"ד העדה החרדית בירושלים), רבי מתתיהו דייטש. **מספריו:** **ליקוטי דוד** - ליקוטים וחיידושי תורה מתורת רבינו.

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד היה בידידות גדולה עם רבינו. קרה פעם שבתו של ר' יוסף חיים, הנשואה לחתנו רבי שמואל שינקר, שגרו בבתי מחסה ליד ביתו של רבי יוסף חיים, הקשתה ללדת והמייילדת נבהלה מאוד, **שכן היה חשש אמיתי לחיי היולדת וחיי הילוד**. אביה, שהגיע בדחיפות, אמר: "אין זה מקרה, שבו די לומר תהילים".

הוא פנה אל חתנו והוסיף: "אני מבקש ממך ללכת מיד וללא שהיות אל רבי דוד צבי שלמה בידרמן, הרבי מלעלוב, ולבקש ממנו סגולה". כשמוע ר' שמואל את דברי חתנו, ניגש במהירות ובדחיפות לרבינו וסיפר לו את השתלשלות העניינים. כאשר האדמו"ר שמע על המתרחש, השיב: "ישנו בית-כנסת הממוקם ממש מול ביתך בבתי מחסה".

קח עמך חוט וקשור את קצהו האחד לידה של אשתך, ואת הקצה השני תקשור לדלתו של ארון הקודש. על אשתך למשוך אליה את החוט, ובכך תיפתח דלתו של ארון הקודש. כפי שידוע לך, פתיחת ארון הקודש היא סגולה עתיקה ללידה קלה. בעזרת ה' תזכה בקרוב לילד בריא ולאמו המאושרת. הלה קיים את דברי רבינו על אתר ואכן הישועה לא איחרה לבוא. היולדת אך משכה את החוט- ומיד הגיעה ישועתה ללא שהיות.

פעם הגיע לרבינו יהודי וסיפר לצדיק, כי שכר דירה מאת גוי. ולמרות שיש חוזה ביניהם והוא משלם בזמן, מבקש הגוי בתואנות שונות להוציאו ולהשליכו מהדירה תוך שהוא מעליל עלילות. לקח רבי דוד כוס ושפשף את הכוס מספר פעמים ואמר ליהודי: **'כעת תוכל לשוב לביתך ללא כל חשש'**. כאשר חזר לביתו- סיפרו לו בשמחה, כי לאותו גוי כבר הייתה מפלה ואין צריך לחשוש ממנו יותר.

על אמונתו במי שאמר והיה העולם הובא בספר "זכרון לחובבים הראשונים" מביא מעשה, שפעם אשתו ניגשה אליו ובכתה לפניו על **המצוקה הנוראה השוררת בביתם**. באותו שעה מונח היה אצלו צרור מכספי שכונת בית וורשא, והיא ביקשה ממנו ללוות סכום מסוים הנחוצות עבור הוצאות הבית. אמר לה רבי דוד: "הכסף הזה אינו שלי, זהו כסף קודשים ואסור לנו לנגוע בו. אבל אני מקווה לה', ואני מבטיחך בעזר הבורא, כי הנחוץ להוצאות הבית תשיגי עוד היום!". אשתו שמעה את הדברים והחרישה, שכן ידעה כי דברי הרב לא הולכים ריקם. אחר הצהריים הלך רבינו לכותל המערבי ומצא ברחוב מטבע עשרים פרנק. כשהגיע לביתו, הפריש מסכום המציאה מעשר לעניים, ואת השאר הגיש בשמחה לאשתו להוצאות הבית.

הגאון רבי גרשון שאול יום-טוב ליפמן הלר זצ"ל (בעל 'תוספות יום טוב') נולד בשנת ה'של"ט (1579) בוואלרשטיין שבבוואריה. אביו נפטר עוד קודם לידתו, ולכן גדל בבית סבו, הגאון רבי משה. בצעירותו למד בישיבת רבי יעקב גינצבורג בפרידברג, ובהמשך עבר לפראג ולמד אצל המהר"ל מפראג, ונחשב מגדולי תלמידיו. למד גם אצל הגאון רבי שלמה אפרים מלונטשיץ, בעל 'כלי יקר'. נוסף לבקיאותו העצומה בש"ס ובפוסקים, עסק גם בקבלה, במחשבת ישראל, בדקדוק, במתמטיקה ובחכמת התכונה. בשנת ה'שנ"ז (1597), בהיותו כבן שמונה-עשרה, התמנה לדיין בפראג ושימש בתפקיד זה כ-28 שנים. בשנת ה'שפ"ה (1625) התמנה לרבה של ניקלשבורג, ולאחר חודשים אחדים עבר לווינה והתמנה לאב"ד העיר. בשנת ה'שפ"ז (1627) שב לפראג והתמנה לרב העיר. בתקופת מלחמת שלושים השנה הוטלו מסים כבדים על יהודי פראג, ורבינו נמנה עם האחראים על חלוקתם. בשנת ה'שפ"ט (1629) הושם במאסר בעקבות הלשנות לשלטונות, ובהן האשמות הנוגעות לדבריו שבספריו ולחלוקת המסים. נגזר עליו עונש כבד, אך לבסוף ניצל מגזר הדין ושוחרר לאחר תשלום קנס גדול, ונאסר עליו לשוב למשרה רבנית בפראג. את פרשת המאסר והרדיפות תיאר בעצמו בחיבורו 'מגילת איבה'.

לאחר מכן עבר לפולין וכיהן ברבנות בכמה קהילות בהן נמירוב ולודמיר. פעל לחיזוק תקנות הציבור והתנגד לרכישת משרות רבניות בכסף. בהמשך שימש כרבה של קרקוב, ובה שימש גם כראש ישיבה ונמנה עם גדולי רבני פולין בדורו. נודע בגאונותו, בחריפותו ובבקיאותו העצומה, ופירושו למשנה נעשה לאחד הפירושים המרכזיים והנפוצים ביותר שנדפסו לצד פירוש ר' עובדיה מברטנורא. נפטר ב-ו' אלול ה'תי"ד (1654). חי כ-75 שנים. ציונו בקרקוב שבפולין.

סבו: הגאון ר' משה. **אביו:** הגאון ר' נתן. **אשתו:** מרת רחל. **ילדיו:** הגאונים ר' אברהם, ר' שמואל. **בנותיו:** מרת רייזל (נישאה לר' יעקב יוסף כהנא), מרת רבקה (נישאה לר' צבי הירש אייכנשטיין מפראג). **מרבתי:** הגאונים רבי יהודה ליווא (המהר"ל מפראג), ר' שלמה אפרים מלונטשיץ (בעל 'כלי יקר'), ר' יעקב גינצבורג. **מספריו:** **תוספות יום טוב** - פירוש על שישה סדרי משנה **ימעדי יום טוב** - ביאורים וחיידושים על הרא"ש **ילחם חמודות** - חיידושים והערות על הרא"ש **מלבושי יום טוב** - הערות והשגות על ה'לבוש' **יתורת האשם** - ביאור והשגות על 'תורת חטאת' של הרמ"א **מגילת איבה** - תיאור על מאסרו ורדיפותיו **יצורת הבית** - בירור צורת בית המקדש ומידותיו **מאמר יום טוב** - הערות על ר' אברהם אבן עזרא על התורה **חיידושי הלבנה** - פרשת החודש **יברית מלח** - הלכות מליחה ביידיש **קונטרס ימי משתה ותענית** - מנהגים, תשובות והנהגות הקשורים לימי הצום והמשתה שקבע לצאצאיו **יום טוב טעם** - הערות על פירוש רבינו בחי" **דרכי הוראה** - בענייני הכרעה במחלוקת הפוסקים.

רבינו כיהן כרבה של פראג, והנהיג בה הנהגות טובות וסדרי ישרים, בענייני המיסים שהיטילה הממשלה. עד כה היתה הנהגת ענייני המיסים בידי תקיפי הקהילה, אשר חלק מהם השתמשו בכח משרתם להטיל את נטל המיסים על המון העם, מבלי שיצטרכו עשירי הקהילה לשאת בעול הכבד לפי מצבם. הדבר נגע ללב הרב, והעמיד את עצמו בראש השמאים, והעריך את חלוקת המיסים לפי רכושו ומעמדו של כל אחד מהקהילה. הדבר הזה עורר את חמתם של חלק מעשירי הקהילה, ובעיקר עשיר גדול בשם רפאל, החל לחתור בכל כוחו להעביר את רבינו ממקומו. רפאל היה חלפן חצר הקיסר, והיו לו קשרים עם שרי המלוכה.

שרים אלו היו חייבים לו סכומים גדולים של כסף, ואז פנה אליהם בהצעה, שהוא מוכן לוותר על חלק מהסכום שחייבים לו, ובתמורה יעזרו לו לסלק את הרב מרבנות פראג. לאחר מכן פיתה את הדיינים ולמדן נוסף משונאי הרב. הם העתיקו וסילפו קטעים מספר 'מעדי' מלך שחיבר הרב, ורצו להוכיח כי הרב מסוכן ומזיק למדינה. הדברים פעלו אצל המלכות, ורבינו הושב בבית-האסורים. המלכות התייחסה לדברים בחומרה, והרב היה צפוי לעונש מוות, ולגירוש כל היהודים מעירו. אך ה' הקדים רפואה למכה, ור' שמואל, בן רבינו שחזר מהישיבה בעיר מיץ, ולא ידע ממה שאירע, ישב לנחם בגן העיר. לפתע שמע זעקות "הצילו!" מפי אשת שגריר צרפת,

יום טוב ליפמן (אברהם) בן אברהם אביה

היא נשאה בזרועותיה את תינוקה, ועליו שמיכה אדומה. והנה שור נגח בראותו שמיכה אדומה התחיל להשתולל ולרדוף אחריה, והיא בורחת וצווחת "הצילו!". רץ הבחור לעזרתה, והוציא את השמיכה האדומה, והשליך אותה לעבר השור. השור רמסה אותה, עד שעשאה לחתיכות דקות, ובזה הציל את אשת השגריר ותינוקה ממוות בטוח. כשהגיע לביתו, ונודע לו את אשר קרה לאביו, ביקר אותו בבית-האסורים, וסיפר לו אביו את כל מה שקרה בגלל המלשינים. מיד קם והלך לבית-השגריר הצרפתי. השגריר ורעייתו קיבלו אותו בכבוד גדול. סיפר הבחור את כל מה שאירע לאביו. כששמע זאת השגריר, הבטיח לו כי יעשה הכל כדי להציל את אביו. המלך הורה לשופטים לגזור משפט מוות על הרב. כשהשגריר שמע זאת, איים בשם מלכות צרפת כי לא תעמוד מנגד במשפט עוול כזה. נסוג המלך הרשע ממחשבתו הרעה והמיר את עונש המוות בעונש כספי כבד, עד שיצא נקי מנכסיו וגם הדיח אותו ממשרתו.

אך יד ה' נגעה במלשיניו, ומתו הם ובניהם בזה אחר זה, על אף שרבינו מחל להם בלב שלם. באותם ימים חלה גם העשיר רפאל שהיה ראש המלשינים, והיה מוטל על ערש דוי, רצה הרב ללכת לבקרו, אך חשש שמא רפאל יחשוב, כי הרב בא לשמוע לאידו. בעודו מסתפק, בא משרת העשיר, וביקש בשם אדונו שיבוא מהר לבקרו, כי יש לו דבר נחוץ מאוד. הלך אליו רבינו, ומצאו שוכב במיטתו ומתפתל מיסוריו. פנה החולה ואמר: "יודע אני שהתברר לכבודו, כי אני הייתי הרודף שלו וגרמתי לו כל הצרות, אך עם זאת, לא היתה כוונתי ח"ו להרע בממדים כאלה. ואני מבקש מחילה וסליחה, ומבקש מרבינו שיתפלל בעדי, חוס וחמול על נשמת, ותתפלל לפני הקב"ה שירפא אותי, כדי שאוכל לתקן את מעשי". והתפרץ בבכיות סוערות. ואכן רבינו נענה לו ואמר: "מוחל אני לך בלב שלם".

האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים זצ"ל - נולד בשנת ה'תקס"ח (1808) בעיר דרוהוביץ שבגליציה. גדל והתחנך בבית סבו, האדמו"ר ר' משה טייטלבוים הי"שמוח משה, שהיה רבו המובהק. בצעירותו נודע כעילוי וכגאון בנגלה ובנסתר. בהיותו כבן 15 העיד עליו סבו כי הוא גדול בנגלה ובנסתר. בשנת ה'תקצ"ג (1833) התמנה לרבה של סטרופקוב. לאחר פטירת סבו, הי"שמוח משה, ב-כ"ח בתמוז ה'תר"א (1841), עבר לאוהלי ויהן שם ברבנות. בהמשך כיהן כרב בגורליץ. בשנת ה'תרט"ז (1856) נקרא לדרוהוביץ למלא את מקום אביו ברבנות העיר. כעבור כשנתיים, בשנת ה'תר"ח (1858), התמנה לרבה של סיגט. שם התפרסם שמו כאחד מגדולי רבני הונגריה. ייסד ישיבה גדולה והעמיד תלמידים רבים, מהם רבנים ומורי הוראה. נחשב למייסדה של שושלת חסידות סיגט. הרבה להתכתב עם גדולי דורו בענייני הלכה והנהגת הציבור. גאון בנגלה ובנסתר. פוסק. בעל רוח הקודש. נודע בעבודת ה' ובדרכו החסידית. כיהן כאדמו"ר של סיגט במשך כ-25 שנים, משנת ה'תר"ח (1858) ועד הסתלקותו. נפטר בשב"ק, ו' אלול ה'תרמ"ג (1883). חי כ-75 שנים. ציונו בסיגט שברומניה. את מקומו באדמו"רות מילא בנו, האדמו"ר ר' חנניה יום טוב ליפא, בעל 'קדושת יום טוב'.

סבו (מצד אביו): האדמו"ר רבי משה מאוהלי (ה'ישמוח משה). **אביו:** האדמו"ר רבי אלעזר ניסן (רבה של דרוהוביץ). **אמו:** מרת רויזה בלומה (בת ר' אהרן, רבה של חודרוב). **אשתו:** מרת רחל (בת הגאון רבי משה דוד אשכנזי, אב"ד טולצ'ובה). **בניו:** האדמו"רים ר' אברהם אהרן (אב"ד קולבסוב), ר' חנניה יום טוב ליפא (ה'קדושת יום טוב', מילא את מקום אביו כרב וכאדמו"ר מסיגט), ר' משה יוסף (אב"ד אוהלי), ר' אליהו בצלאל (אב"ד טעטש). **בנותיו:** שלוש בנות. **חתניו:** האדמו"ר ר' ברוך הלברשטאם מגורליץ (בן הדברי חיים' מצאנז), ר' ישראל יעקב טייטלבוים (אב"ד וואלובה), ר' משה הורוויץ מרוזבדוב. **מרבותיו:** האדמו"ר ר' משה מאוהלי (סבו, הי"שמוח משה). **מספריו:** **ייטב לב** - דרושים וחסידות על התורה **ייטב פנים** - דרושים וחסידות על מועדי השנה **יאבני צדק** - שו"ת **ירב טוב** - חידושי תורה ודרשות על התורה.

דממה השתררה בישיבה. רק בכיו של אחד מבחורי הישיבה נשמע כשדמעות על לחיו. חבריו ניסו להבין מה קרה. לפני זמן קצר הם היו באווירה הנעימה של חנוכה, לאחר הדלקת הנרות ושירת במזמורים. משסיימו את תפילתם החליטו להשתעשע במשחק קלפים. לפתע נכנס לאולם רבינו. הוא קרא לאותו בחור הצידה, **לחש כמה מילים, ופתאום פרץ הבחור בבכי מר**. החברים ניסו להבין מה אמר הרבי, אך הוא שמר את סודו שנים רבות. בערב מלחמת-העולם השניה סיפר באוזני אחד מרבנותיו: בישיבה שלמד הייתה קרן צדקה ששימשה לקניית בגדים לעניים. בכל ערב ר"ה הבחורים היו הולכים לבעלי הבתים ומתרימים עבור הקרן. גם הוא קיבל רשימת כתובות ויצא לדרכו. במשך היום התרים לפי הרשימה. הם תרמו בעין יפה. ההצלחה דרבנה אותו להמשיך. הוא סיים את מלאכת ההתרמה סמוך לחג. הוא לא הספיק לאכול והרעב הציק לו. הנהוג בישיבה היה שהבחורים אוכלים אצל בעלי בתים קבועים. הוא היה רגיל לאכול בבית הגביר ר' קלמן, שהחזיק בית כנסת משלו. הבחור הלך לבית כנסת והמתין לתחילת התפילה. הוא הניח את ראשו על השולחן... ונרדם.

בשנתו חלם, ובו מצא את עצמו ניצב לפני ביה"ד של מעלה. כל חייו עברו לפניו. חבילות של מעשים טובים מנסים להכריע את הכף, אך המצב מר. מלאכי החבלה מוסיפים להביא עוד משלהם. באימה ורעד הוא ממתיך להכרעה. ביה"ד פסק כי באותה שנה יפטר! הוא הרגיש את הפחד, הוא אמר לביה"ד: "הוא צעיר, ומה הספיק לעשות בחייו? השאירוהו בחיים, ואני אהיה ערב עליו". בעודו אומר את הדברים תפס את הבחור ומשך אותו אליו. נעשה רעש בשמים. דבריו של הרב התקבלו וכרוז יצא כי יזכה לאריכות ימים.

באותו רגע התעורר הבחור בבעתה, נרגש ומותש מהחלום הנורא. הוא הרים את ראשו וראה כי ביה"ד ריק לגמרי. התברר כי תפילת ליל ר"ה הסתיימה כבר והוא לא הרגיש בתחילתה ובסיומה. הוא התפלל ביחידות, בלב שבור על שהחמיץ את התפילה בציבור. כשסיים, הלך לבית הגביר ר' קלמן. למרבה אכזבתו התברר לו כי הסעודה הסתיימה. "בוודאי הלך בעל-הבית עם אורחיו אל בית-מדרשו של הרבי", הרהר. הלך הבחור לביהמ"ד, ומצא את הרבי בעיצומה של עריכת השולחן. הוא נעמד בקצה השולחן ותהה מהיכן ישיג עכשיו יין לקידוש וחלות לסעודת החג. פתאום הרבי פנה לשמש והורה לו למלא גביע יין ולהביא שתי חלות, ולמסור לבחור בקצה השולחן. ברגע זה היה ברור לו כי הרבי יודע על החלום וכל מה שעבר עליו. הוא קידש על היין ואכל את סעודת החג.

הגיעו עשרת ימי תשובה. כמנהג חסידים עבר לפני הרבי ומסר 'קוויטל' ובו ביקש את ברכת השנה החדשה. הוא ציפה שהרבי יאמר דבר מה הקשור בחלום המסעיר. לאכזבתו, הרבי לא אמר מאומה. הוא הרהר: "אולי החלום אין בו ממש? אולי הרבי שלח לו יין וחלות משום שהבחין כי בא מאוחר והוא רעב?", המחשבה התחזקה בליבו. כשבאו הימים שלפני חג-הסוכות החליט 'לנסות' את הרבי שוב. הוא עשה מאמצים להימנות עם הבחורים הבונים את סוכת הרבי. "אם החלום אמיתי, ודאי אזכה להתייחסות מהרבי בשעות בהן אעסוק בבניית הסוכה, בנוכחותו". אבל גם עכשיו לא זכה לשום תגובה. הרבי דיבר רק בדברים הקשורים לבניית הסוכה. "החלום אינו אמת. אוכל להיות רגוע יותר כשאין מידת הדין מעלי", חשב. חלפו החגים. אם בתחילה חשב להתחזק בעבודת ה' ובתכליתו האמיתית. הרי עכשיו שהוא רואה כי אין ממש בחלום, אין צורך במיוחד להשתפר במעשיו, כך סבר עד שהגיעו ימי החנוכה. היה זה באותו ערב בו ישב עם חבריו ושיחק קלפים. באותו רגע נכנס הרבי, קרא לבחור ולחש באוזנו: "**וכי לשם כך קיבלתי עליי את האחריות עליך? התחייבתי לשמור עליך שתלמד ולא תבטל את זמנך. ואתה מבלה בהבלים!?! - עתה תוכלו להבין מדוע פרצתי בבכי מר באותו ליל חנוכה**", סיים את סיפורו.

הגאון הרב יחזקאל סרנא זצ"ל, המכונה ר' חזקל - נולד ב-כ"ח בשבט ה'תר"נ (1890) בהורודוק שבפלך מינסק, רוסיה. עד גיל 11 למד בבית ובת"ת בהורודוק. לאחר מכן נשלח לשיבת 'אור החיים' בסלבודקה. כעבור שנה עבר לשיבת הגאון ר' זלמן סנדר כהנא שפירא במאלטש. בהמשך למד בשיבת 'כנסת בית יצחק' בסלבודקה ומשם בשיבת טלז. בשנת ה'תרס"ו (1906), שב למאלטש וכעבור שנה חזר לסלבודקה והצטרף לשיבת 'כנסת ישראל'. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה בשנת ה'תרע"ד (1914) גלה עם תלמידי הישיבה למינסק. כדי להימנע מגיוס לצבא הרוסי השתמש בתעודה מזויפת, נתפס ונכלא, אך הצליח להימלט וברח לסמילוביץ'. בשנת ה'תרע"ז (1917) שב לשיבת סלבודקה. בשנת ה'תרפ"ד (1924) בעקבות גזירת השלטונות בליטא הוחלט להעביר את הישיבה לארץ. רבינו נשלח כדי להכין את הקמתה ובשנת ה'תרפ"ה (1925) עברה הישיבה לחברון. לאחר מאורעות ה'תרפ"ט (1929), שבהם נרצחו 24 מתלמידי הישיבה, הישיבה הועברה לירושלים, ורבינו היה מראשיה. לאחר פטירת חמיו, הגאון ר' משה מרדכי אפשטיין, בשנת ה'תרצ"ד (1934), התמנה למלא את מקומו כראש ישיבת חברון. גאון בתורה. העמיד תלמידים רבים ופעל לביסוס ולפיתוח ישיבת חברון. ממיסדי ועד הישיבות. פעל בענייני הציבור והחינוך התורני. משנת ה'תשי"ד (1954) היה חבר מועצת גדולי התורה. נפטר ב-ו' אלול ה'תשכ"ט (1969). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים.

סבו (מצד אביו): רבי שרגא פייבל (רב העיירה). אביו: רבי יעקב חיים (שוחט, מלמד ודרשן). אמו: מרת איידל (בת ר' שלמה זלמן בוקסנבוים, בעל 'רחובות עיר' על מדרש רבה ומחסידי בעל ה'חידושי הר"ם'). אשתו: מרת פעשא מרים (בת הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין, ראש ישיבת סלבודקה וחברון). **בנו:** הגאון ר' יעקב חיים. **בתו:** מרת חנה (נישאה לגאון רבי אברהם פרבשטיין, מראשי ישיבת חברון). **מרבנותיו:** הגאונים רבי נתן צבי פינקל (ה'סבא מסלבודקה), ר' זלמן סנדר כהנא שפירא, ר' חיים רבינוביץ, ר' שמעון שקופ, ר' ישראל מאיר הכהן מראדין (ה'חפץ חיים), רבי נפתלי טרופ. **מספריו:** **ידליות יחזקאל - מוסר ידליות יחזקאל על התורה והנביאים • בית יחזקאל - חידושים וביאורים על הש"ס והרמב"ם • עיונים לספר מסילת ישרים • אור ישראל החדש - מהדורה שערך רבינו על דברי רבי ישראל מסלנט.**

בספר 'עלינו לשבח' הובא סיפור מופלא, שמלמד כיצד יש להתחשב ברגשות הזולת. גם כאשר אנחנו מבקשים להעניק לזולתנו דבר-מה, עלינו לעשות זאת בתבונה ובתחבולה כדי שלא ירגיש שמדובר בצדקה אלא לכבדו ולגדלו: יהודי תלמיד חכם בשם רבי אהרון יונה פיונטק גר בפתח-תקווה.

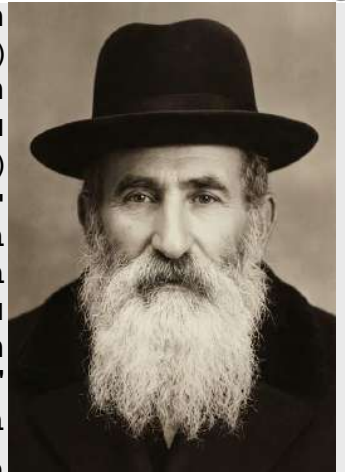
ת"ח זה היה בקי בש"ס. כאשר הגיע לגיל מבוגר, קבע את דירתו בירושלים ובא להתפלל בשיבת חברון. אברכי הישיבה ראו שבידו של ר' אהרון יונה אין פרוטה לפורטה **ומצבו היה דחוק, עד שלא** הנהלת הישיבה בהצעה מקורית. בשיבת חברון היה נהוג לומר 'קדיש דרבנן' לעילוי נשמת הנדיבים שתורמו מכספם לשיבה. **אחד מבעלי הבתים שהתפלל בשיבה, שהיה במקצועו פחח, אמר את הקדיש ואף קיבל על כך משכורת מהישיבה בסך שתי לירות וחצי.** בדיוק באותה תקופה הפחח נפטר. **המשרה לאמירת הקדיש התפנתה.** האברכים ניגשו לראש-הישיבה, הגאון ר' יחזקאל סרנא זצ"ל, והציעו להעביר את המשרה לרבי אהרון יונה, **כדי שיהיה לו במה לכלכל את עצמו ולא יזדקק למתנת בשר ודם.**

בעוד שכולם היו בטוחים שר' יחזקאל יסכים לקבל את ההצעה לאלתר, הם הופתעו לשמוע שהוא מתנגד לכך. ראש-הישיבה הסביר את סירובו: **"הרי הנדיבים שתורמים מכספם לשיבה, מתכוונים בעצם שלאחר פטירתם אני אומר עליהם את הקדיש, ולא אף אחד אחר. אם כן, אני מעוניין לבטל את העסקה שעשינו בעבר, שאנשים אחרים אמרו את הקדיש, אלא אני-עצמי אומר את הקדיש מדי יום ביומו".** כך היה. ראש-הישיבה התחיל לומר את הקדיש דרבנן יום אחרי יום. שבוע חולף ועוד שבוע. בני הישיבה היו בטוחים שהעניין הפך לדבר קבוע. אחרי שלושים ימים מאז שהרב התחיל לומר את הקדיש, ראש-הישיבה ניגש אל האברכים שהציעו לו בהתחלה להעביר את 'המשרה' לר' אהרון יונה, ואמר להם: **"אומנם הנדיבים רוצים שראש-הישיבה יאמר את הקדיש בעצמו, אבל יש לי פתרון לכך. אני אמנה את ר' אהרון יונה לראש-ישיבה לעניין הקדיש".**

פקחות רבה היתה נעוצה במעשה זה של ראש-ישיבת חברון, שנקט בתחבולה מתוחכמת ביותר. כיצד להעניק לתלמיד-חכם ההוא את המשרה של אמירת קדיש- בלא שיעלה בדעתו שיש כאן עניין של צדקה, אלא אדרבה- לכבדו ולגדלו, **בכך שנותן לו תפקיד מכובד, ולא משרה שגם 'פחח' התאים לה.**

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, תלמיד רבינו, סיפר על רבו הגאון רבי יחזקאל סרנא- פעם אחת רבינו היה חלש ותשוש ולא עלה להיכל הישיבה לתפילת ערבית של ליל שבת אלא התפלל בבית. לקראת סיום התפילה בשיבה אצר כוח ועלה להיכל. לשאלת הנוכחים מה ראה על ככה שהתפלל בבית מרוב חולשה, ואילו אחר כך התאמץ בשארית כוחותיו לעלות לשיבה. הרב השיב: "לגבי מצוות תפילה נחלקו בה אם היא מן התורה או מדרבנן, ואילו להגיד 'שבת שלום' לתלמידים היא מצוות עשה מן התורה". (דרכי החיים ח"ב)

מסופר על רבינו, שעם כל גאונותו וצדקתו דעתו היתה מעורבת עם הבריות. כשהיה רואה אדם עובר בדרך, כשהוא עצוב, היה מכוון את מקלו לכיוון האיש ואומר לו: "אתה מזיק ברשות הרבים, כי כך היא דרך העולם כשרואים אדם עצוב, נעשה רע בלב. לעומת זאת עובדה היא שכאשר נתקלים באדם שמח, אז כל מי שרואה אותו, נכנסת בו שמחה". (מעובד מתוך 'לבוש יוסף')

הגאון הרב אלטר אליקים שרגא שפירא מצ'רנוביץ זצ"ל – נולד בערך בשנת ה'תרי"ד (1854) בעיירה טלוסט שבגליציה. מצאצאי האדמו"ר ר' פנחס שפירא מקוריץ. שמו בלידתו היה אליקים שרגא, והשם אלטר נוסף בעקבות מחלה. כבר בצעירותו התבלט בכישרונותיו ובזיכרונם המופלא. בגיל 18 נסמך להוראה בידי גדולי תורה, ובהם הגאון ר' משה תאומים (אב"ד הורודנקה ומח"ס שו"ת 'דבר משה') והגאון ר' יהודה לייבוש לנדא (אב"ד סדיגורה ובעל 'יד יהודה'). לאחר נישואיו עבר לבאקאו, ובזכות התמסרות אשתו הקדיש את זמנו ללימוד התורה במשך כעשר שנים מתוך דוחק. לאחר מכן עבר לוויקנא שבבוקובינה, שם כיהן ברבנות במשך כעשרים שנה והתפרסם כאחד מגדולי הפוסקים באזור. גדולי דורו העריכוהו מאוד והרבו לפנות אליו בשאלות הלכתיות. הגאון ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון מברז'אן, המהרש"ם, כינהו 'המאור הגדול', והגאון ר' חיים מרדכי רולר, רבה של ניאמץ ובעל שו"ת 'באר חיים מרדכי', כינהו 'הרב המאור הגדול זקן הוראה'. גם הגאון רבי דוד מנחם מאניש באב"ד, אב"ד טרנופול, העריכו מאוד ופנה אליו בתארי כבוד מופלגים.

בשנת ה'תרע"ד (1914), עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, נמלט למורביה, ולאחר המלחמה שב לבוקובינה. לאחר פטירת הגאון ר' בנימין אריה וייס (בעל שו"ת 'אבן יקרה'), התמנה לרבה של צ'רנוביץ. פעל לחיזוק חיי התורה והיהדות והיה לאחד מפוסקי ההלכה המרכזיים באזור. היה חסיד צ'ורטקוב ועסק גם בפעילות למען יישוב הארץ. גאון ופוסק. חריף ובקי ובעל זיכרון מופלא. רבים פנו אליו בשאלות הלכתיות, ותשובותיו התקבלו בהערכה אצל גדולי דורו. אף ביום פטירתו עוד השיב לשאלה בהלכה. נפטר ב-ח' באלול ה'תרצ"ו (1936). חי כ-82 שנים. ציונו בבית העלמין בצ'רנוביץ, ועל קברו הוקם אוהל.

סבו (מצד אביו): האדמו"ר ר' דב בערצי מטלוסט. **אביו:** האדמו"ר ר' חיים שמעון. **אמו:** מרת חוה חיה. **אשתו:** מרת אסתר רחל (בת ר' ישראל הלוי סג"ל מבאקאו). **ילדיו:** רבי פינחס, רבי ברצי. **בתו:** מרת הניה (נישאה לר' יעקב מרקוס). **מרביתיו:** האדמו"רים ר' חיים שמעון (אביו), ר' אברהם יעקב פרידמן מסדיגורה, ר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב, ר' מנחם מנדל הגר מוויז'ניץ (בעל 'צמח צדיק'). **מספריו:** **שם משמעון** – דרושים וביאורים על התורה • **מקור חיים** – דרושים ומאמרים על שבתות, מועדים וחידושי אגדה על הש"ס • **בית ישראל** – על התורה • **בית יהודה** – דרושים וביאורים על התורה • **יקול יהודה** – שו"ת בארבעת חלקי שו"ע • **אהלי צדיקים** – סיפורים וחידושי תורה מגדולי ישראל ואדמו"רים • **מגילת יוחסין** – ייחוס משפחת רבינו ושושלתו; נדפס לראשונה בתוך 'שם משמעון' ובהמשך גם בסוף 'מקור חיים'.

הרה"ח ר' שבתאי שנהב סיפר כי הוריו הגיעו לרבינו לבקש את ברכתו לאחר שאמו הפילה פעם אחר פעם בימי הריונה ולא השלימה את ימי עיבורה. רבינו ציווה על האישה לחגור חגורת ס"ת וביקר את הזוג וגם הבטיח להם שיזכו לבן זכר שיאריך ימים. מדברי רבינו לא נפל דבר. אימי התעברה וב"ה השלימה את ימי עיבורה ואני הוא **איתו הילד שנולד מברכת הצדיק!**, סיים את סיפורו בהתרגשות ובדמעות.

רבינו ישב ספון שעות ארוכות וממושכות כשראשו שקוע בלימוד התורה הקדושה ולא חש בנעשה סביבו. מרת אסתר רחל ליבא סיפרה כי ראתה פעם את הסבא בימי נעוריה כשהוא עוסק בלימוד הגמרא ואינו מסיר את עיניו ממנה. לידו קערת מעות עבור נזקקים. מידי פעם נכנס לחדר עני ורבינו הכניס את ידו לקערה ונתן מטבע לאותו עני כשאינו מרים את ראשו.

הנערה הבחינה כי עני שם לב כי הרבי לא הרים את ראשו, ניצל את ההזדמנות ושב יותר מפעם אחת ובכל פעם נכנס לרבינו והצדיק בכל פעם נתן לו מטבע הגונה. הילדה שחשה כי העני עושה דבר שאין לעשותו, פנתה אל הסבא וסיפרה לו על כך. הצדיק הרגיע אותה ואמר: **"מה לך ילדתי, אם יהודי מגיע לבקש יותר מפעם אחת, מן הסתם הוא זקוק לכך"**.

רבינו נסע כחסיד מן המניין אל האדמו"ר הזקן מצ'ורטקוב זיע"א, מרן הרב דוד משה פרדימן, שהאריך ימים עד לשנת ה'תרס"ד (1903), שחיבבו וקירבו מאוד, לאחר פטירתו המשיך לנסוע אל בנו הרה"ק רבי ישראל זיע"א (האדמו"ר השני מצ'ורטקוב, חבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל), שקירבו וכידו עד מאוד. באחד מביקוריו של הרבי מצ'ורטקוב בצ'רנוביץ, רבינו הלך לשולחנו הקדוש בליל שבת-קודש. לפתע באמצע אמירת 'שלום עליכם' התמוטט ואיבד את הכרתו. מהומה נוצרה מסביבו ורופא הוזעק מיד למקום אך הרבי מצ'ורטקוב לא הבחין כלל בנעשה והמשיך באמירתו.

רק לאחר הקידוש ניגש אליו הרבי. כששמע כי הרופא שהוזעק אליו קבע כי כבר אין מה לעשות, הזליף לפיו של רבינו טיפות מים הקידוש שנותרו בגביע ורבינו למרבה הפלא שב במהרה להכרתו. מקורבי הרבי שמעו אותו מפטיר בלחש: **"אם מישהו צריך ללכת – שילך הרופא הנוכרי"**.

אכן מדברי הצדיק לא נפל דבר. הרופא הנוכרי התבקש לבית-עולמו בעוד רבינו הבריא לחלוטין. לאחר מכן כשביקר הרבי בדוהוביטש ופגש את מחותנו של רבינו, הרה"ח ר' אלימלך שרגא בקנרס ז"ל, אמר לו הרבי בחיך: **"היה לנו עוגמת נפש עם המחותר שלכם בשבוע שעבר"**.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים